

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра економіки та фінансів підприємства

Випускна кваліфікаційна робота

на тему:

Діагностика фінансово-майнового стану підприємства

за матеріалами приватного акціонерного товариства

«Київобленерго», м. Київ

Студентки 2 курсу 1 м групи,
спеціальності 051 «Економіка»,
спеціалізації «Економіка та безпека
бізнесу», денна форма навчання

Каленіченко Юлія
Станіславівна

Науковий керівник –
д-р екон. наук, проф.

Блакита Ганна
Владиславівна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, проф.

Блакита Ганна
Владиславівна

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВО-МАЙНОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	5
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-МАЙНОВОГО СТАНУ ПрАТ «КИЇВОБЛЕНЕРГО».....	14
2.1. Аналіз складу майна та джерел фінансування підприємства.....	14
2.2. Оцінка майнового стану підприємства.....	26
2.3. Діагностика фінансового стану підприємства	28
РОЗДІЛ 3. ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВО-МАЙНОВОГО СТАНУ ПрАТ «КИЇВОБЛЕНЕРГО» ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ.....	40
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55
ДОДАТКИ.....	62

ВСТУП

Актуальність дослідження. У сучасних умовах кожне підприємство повинно чітко орієнтуватись у складному лабіринті ринкових відносин, правильно оцінювати виробничий та економічний потенціал, стратегію подальшого розвитку, фінансовий стан як свого підприємства, так і підприємств-партнерів. Однією із найважливіших проблем, які постають перед вітчизняними підприємствами, є недостатня ефективність організації управління їхніми фінансовими ресурсами в умовах нестабільності розвитку економіки та кризи. З огляду на це гостро постає питання щодо правильного і ефективного проведення діагностики стану фінансового та майнового забезпечення розвитку підприємства.

Це пов'язано з тим, що ринкові умови потребують від підприємств збільшення ефективності виробництва, конкурентоспроможності продукції та послуг на основі втілення досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання та керування підприємством, активізації підприємства та інше. Отже, роль діагностики фінансово-майнового стану досить велика.

Щоб забезпечити ефективність підприємства в сучасних умовах, керівничому персоналу необхідно насамперед вміти зробити діагностику та оцінку фінансово-майнового стану як свого, так і наявних потенційних конкурентів.

Питанням діагностики підприємства приділяють увагу багато авторів, серед яких Ю. Копчак, О. Бакунова та О. Сергєєва, О. Єлисеєва та М.Зайцева, С.В. Устенко, В.Н. Едрінова та А.А. Кавинов, О.О.Терещенко, Г.О. Швиданенко, В.П. Москаленко, Т.О. Загорна, О.О. Гетьман, Т.Д. Костенко, Л.В. Фролова та ін. Проте в сучасних умовах проблеми оцінки фінансового стану підприємств все ще залишаються актуальними і саме тому потребують наукового та систематизованого підходу до їх вивчення.

Проблематикою дослідження діагностики фінансового стану займаються вітчизняні та закордонні науковці: Г. В. Блакита, І.О. Бланк, М.Я. Коробов, С.В. Львовичкін, С.Я. Огородник, В.М. Опарін, А.М. Поддєрьогін, С.Ф. Покропивний, Г. В. Ситник, В.М. Федосова, та інші.

Метою дослідження є удосконалення теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо діагностики фінансо-майнового стану для забезпечення своєчасного та комплексного виявлення проблем підприємства та розробки ефективних рішень по їх вирішенню.

Відповідно до поставленої мети, були визначені основні **завдання**:

- розкрити сутність фінансово-майнового стану підприємства та його складові.
- розглянути поняття діагностики фінансово-майнового стану підприємства.
- вивчити послідовність та зміст етапів діагностики фінансово-майнового стану підприємства.

Об'єктом дослідження є процес діагностики фінансово-майнового стану підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади діагностики фінансово-майнового стану ПрАТ «Київобленерго».

Емпірична база дослідження. Випускна кваліфікаційна робота виконана за матеріалами діяльності ПрАТ «Київобленерго». Форма власності підприємства: приватна. Організаційно-правова форма: товариство з обмеженою відповідальністю.

ПрАТ «Київобленерго» — відома енергетична компанія України, що спеціалізується на передачі та постачанні електричної енергії споживачам Київської області та є частиною енергетичного бізнесу однієї з провідних українських керуючих компаній — «ВС Енерджі Інтернейшнл Україна». ПрАТ «Київобленерго» здійснює свою діяльність на території понад 28,1 тисяч км² та обслуговує понад 25,835 тисяч промислових та 908, 141 тисяч побутових споживачів. Нині до її складу входять 26 районних підрозділів.

Методи дослідження. У випускній кваліфікаційній роботі використанні такі методи дослідження, як: 1) системно-аналітичний — для узагальнення наукових підходів щодо сутності основних понять за темою дослідження; 2) економіко-статистичні — для діагностики фінансово-майнового стану підприємства; 3) табличний та графічний методи — для наочного відображення результатів діагностики діяльності підприємства; 4) аналізу та синтезу — для аналізу отриманих результатів дослідження, виявлення внутрішніх тенденції та можливостей розвитку, синтезу нових знань задля формування шляхів покращення фінансово-майнового стану підприємства; 5) абстрактно-логічний метод — для формування висновків та на їх основі надання рекомендацій.

Інформаційну базу дослідження становили законодавчі та нормативні акти, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів з питань теорії і практики аналізу та оцінки фінансового стану підприємства.

Практичне значення результатів дослідження. Результати дослідження та пропозиції щодо покращення показників фінансово-майнового стану підприємства мають практичне значення та будуть використані в діяльності ПрАТ «Київобленерго».

Апробація результатів випускної кваліфікаційної роботи. За темою випускної кваліфікаційної роботи опублікована стаття на тему: «Методики оцінювання фінансового стану підприємства» у збірнику наукових статей студентів, які здобувають ступінь магістра за спеціальністю «Економіка» [11].

Структура та обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, трьох підрозділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст роботи викладено на сторінках 14-54. Робота містить 3 рисунка, 34 таблиці, 2 додатки, список використаних джерел налічує 70 найменувань, розміщений на 7 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВО-МАЙНОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансово-майновий стан підприємства - це складне комплексне поняття, яке потребує науково-обґрунтованих підходів та спеціальних методів вивчення з метою об'єктивної оцінки та можливістю його подальшого вдосконалення. Він є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Фінансово-майновий стан становить інтерес для інвесторів, кредиторів, постачальників матеріально-технічних ресурсів, державних органів управління і виробничих менеджерів. З кожним роком зростає роль своєчасного і якісного фінансового аналізу, через те, що, тільки маючи реальні дані про результати фінансово-господарської діяльності, можна реально оцінити ситуацію на підприємстві і прийняти найбільш правильне рішення щодо її покращення [1].

Також ринкові умови вимагають від підприємств збільшення ефективності виробництва, конкурентоспроможності продукції та послуг на основі втілення досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання, активізації потенціалу підприємства та інше. Щоб забезпечити стійкість та розвиток підприємства в сучасних умовах управлінському персоналу необхідно реально діагностувати фінансово-майновий стан як свого підприємства, так і конкурентів.

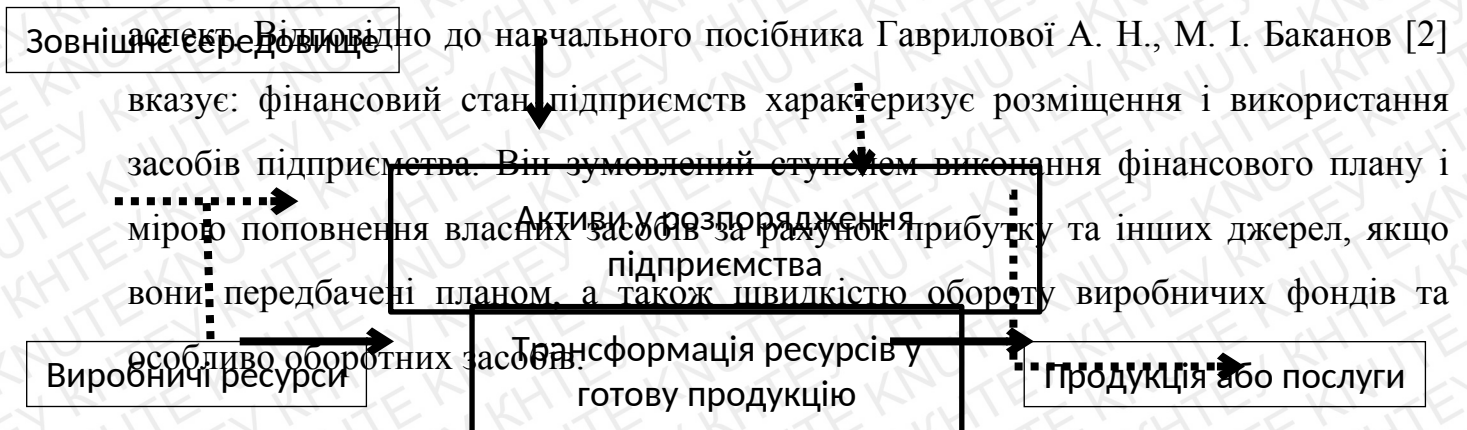
В економічній літературі існує різні підходи до розуміння сутності фінансового стану підприємства.

По-перше, під фінансовим станом розуміють характеристику розміщення засобів підприємства та їх динаміки в процесі відтворення, що відображає також здатність підприємства до подальшого розвитку. Зокрема Гаврилова А. Н. у своєму навчальному посібнику [2] процитувала А. Д. Шеремета і Р. С. Сайфуліна, які відзначають, що фінансовий стан підприємства характеризується складом і розміщенням засобів, структурою їх джерел, швидкістю обороту капіталу,

здатністю підприємства вчасно і в повному обсязі погашати свої зобов'язання, а також іншими факторами.

Г. В. Савицька [3] трактує фінансовий стан підприємства як економічну категорію, що відображає стан капіталу в процесі його кругообігу і здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку на фіксований момент часу.

В деяких визначеннях особливо підкреслюється планово-контрольний

З огляду на позицію О. Ю. Верланова, фінансовий стан підприємства визначено як зважену структуру джерел фінансування майна підприємства, ступінь використання його активів, що дозволяють йому за умов даної ліквідності та ризику генерувати грошові потоки, достатні для постійного відновлення операційної діяльності на заданому рівні [5].

По-друге, фінансовий стан розглядається як складова частина економічного потенціалу підприємства, що відображає фінансові результати його діяльності.

Зокрема, В. М. Гриньова [6] стверджує, що в основу аналізу фінансового стану закладено поняття економічного потенціалу комерційної організації та його перманентні зміни у часі. Під економічним потенціалом розуміють здатність підприємства досягати поставлених перед ним цілей, використовуючи наявні матеріальні, трудові та фінансові ресурси.

А. М. Поддєрьогін та Н. П. Шморгун [7] трактують фінансовий стан підприємства як комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-

господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

По-третє, існує обліково-аналітичний підхід до визначення фінансового стану як сукупності показників фінансової звітності підприємства.

Л. Т. Гіляровська і Д. А. Єндовицький під оцінкою фінансового стану розуміють частину фінансового аналізу, що характеризується визначеною сукупністю показників, відображених в балансі станом на визначену дату (початок і кінець кварталу, півріччя, дев'яти місяців, року) як залишки по конкретним рахункам чи комплексу рахунків бухгалтерського обліку. Фінансовий стан організації характеризує в найзагальнішому вигляді зміни в розміщенні засобів та джерел їх покриття на кінець періоду порівняно з його початком [8].

По-четверте, фінансовий стан розуміють як характеристику інвестиційної привабливості підприємства, його конкурентоспроможності на фінансовому ринку [9]. Зокрема, І. Т. Балабанов визначає фінансовий стан господарюючого суб'єкта як характеристику його фінансової конкурентоспроможності (платоспроможності, кредитоспроможності), використання фінансових ресурсів і капіталу, виконання зобов'язань перед державою та іншими господарюючими суб'єктами [2].

Найбільш економічно обґрунтованим та об'єктивним є визначення фінансового стану як результату взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, який визначається сукупністю факторів, пов'язаних зі звичайною діяльністю підприємства. Він характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільним їхнім розміщенням і ефективним використанням, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними і фізичними особами, платоспроможністю і фінансовою стійкістю тощо.

На підставі існуючих в економічній літературі точок зору щодо визначення характеристик та рівнів фінансового стану підприємства розроблено класифікацію його видів (табл. 1.1). [45]

Таблиця 1.1

Класифікація видів фінансового стану підприємства

<i>Ознаки класифікації</i>	<i>Види фінансового стану</i>
1. За рівнем ієрархії	1.1. Фінансовий стан підприємства в цілому 1.2. Фінансовий стан окремого самостійного структурного підрозділу
2. За ступенем керованості	2.1. Керований фінансовий стан 2.2. Некерований фінансовий стан
3. За фактором часу	3.1. Статичний фінансовий стан 3.2. Динамічний фінансовий стан
4. За періодом здійснення оцінки	4.1. Ретроспективний фінансовий стан 4.2. Поточний фінансовий стан 4.3. Перспективний фінансовий стан
5. За рівнем ситуативної характеристики	5.1. Стійкий фінансовий стан 5.2. Прийнятний фінансовий стан 5.3. Нестійкий фінансовий стан 5.4. Кризовий фінансовий стан
6. За підходом до визначення	6.1. Реальний фінансовий стан 6.2. Потенційний фінансовий стан
7. За способом реалізації	7.1. Цільовий фінансовий стан

7.2. Нецільовий фінансовий стан

Як показали проведені дослідження, найчастіше фінансовий стан підприємства визначається такими елементами його економічної діяльності:

Ліквідність підприємства — це здатність підприємства швидко продати активи й оплатити свої зобов'язання. Ліквідність підприємства характеризується співвідношенням розміру його високоліквідних активів і короткострокової заборгованості. [35, с. 57]

Платоспроможність — це здатність підприємства виконувати свої платіжні зобов'язання в строк та в повному обсязі.

Фінансова стійкість підприємства - це такий стан його фінансових ресурсів, їх розподілу і використання, який забезпечує розвиток підприємства за рахунок росту прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого ризику економічної діяльності.

Отже, фінансовий стан можна визначити як результат системи відносин, що виникають в процесі кругообігу засобів суб'єкта господарювання, а також джерел цих засобів, що характеризує наявність на певну дату різних активів, розміри зобов'язань, здатність суб'єкта господарювання функціонувати і розвиватися у змінному зовнішньому середовищі, поточну й майбутню здатність задовольняти вимоги кредиторів, а також його інвестиційну привабливість. Фінансовий стан — це важлива характеристика економічної діяльності підприємства у зовнішньому середовищі. Він значною мірою визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловій співпраці, оцінює, якою мірою гарантовані економічні інтереси самого підприємства і його партнерів з фінансових та інших відносин [68, с.44].

Також, безперервна та організована діяльність будь-якого підприємства повинна забезпечуватися певними засобами. Сукупність цих засобів називається майном. Господарський Кодекс України визначає майно як сукупність речей та інших цінностей (а також нематеріальні активи), які мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються у діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі [16]. Майнові цінності можуть належати до основних активів, оборотних активів, коштів, товарів, залежно від економічної форми майна під час здійснення підприємницької діяльності. Основними засобами виробничого та невиробничого призначення є будинки, споруди, машини та устаткування, обладнання, інструмент, виробничий інвентар і приладдя, господарський інвентар та інше майно тривалого використання, що за законодавством входить до основних засобів. Оборотними засобами є сировина, паливо, матеріали, малоцінні та швидкозношувані предмети, інше майно виробничого і невиробничого призначення, що відповідно до законодавства відноситься до оборотних засобів. Коштами у складі майна суб'єктів господарювання є гроші в національній та іноземній валюті, призначені для реалізації товарних відносин цих суб'єктів з іншими суб'єктами, а також фінансових відносин відповідно до законодавства. Товарами у складі майна суб'єктів господарювання визнаються вироблена продукція (товарні запаси), виконані роботи та послуги. Цінні папери є особливим видом майна суб'єктів господарювання. [13, с. 100] Джерелами формування майна суб'єктів господарювання відповідно до Господарського Кодексу України, можуть бути: грошові та матеріальні внески засновників; доходи від реалізації продукції (робіт, послуг); доходи від цінних паперів; капітальні вкладення і дотації з бюджетів; надходження від продажу (здачі в оренду) майнових об'єктів (комплексів), що належать їм; кредити банків та інших кредиторів; безоплатні та благодійні внески, пожертвування організацій і громадян; інші джерела, незаборонені законом. Для ефективного управління господарською діяльністю підприємства важливо знати, яким майном володіє підприємство, де воно використовується і за рахунок яких джерел створене [1, с. 91–108].

Фінансова діагностика передбачає дослідження важливих аспектів грошового обороту та прийняття заходів із закріплення фінансово-економічного стану господарюючого суб'єкта. Стабільний фінансово-майновий стан підприємства означає своєчасне виконання зобов'язань перед його персоналом, партнерами та державою, що припускає фінансову стійкість, нормалізацію плато- і кредитоспроможності та рентабельності активів, власного капіталу й продажів.

Різні автори визначають свої методики та етапи оцінки фінансово-майнового стану підприємства.

Р. В. Савицька [3] виділяє наступні етапи аналізу фінансово-майнового стану підприємства:

- 1) аналіз розміщення капіталу та оцінка майнового стану підприємства;
- 2) аналіз фінансової стійкості;
- 3) аналіз платоспроможності підприємства.

Методика Н.П. Любушина [40] дещо відрізняється від розглянутої. Вона спрямована на виявлення найважливіших характеристик балансу: оцінку загальної вартості майна, співвідношення іммобілізованих і мобільних засобів, власних і позикових коштів. Тут важливо зіставити динаміку заборгованості організації і динаміку обсягу реалізації і прибутку. При цьому здійснюється:

- 1) аналіз змін у складі та структурі активів і пасивів;
- 2) оцінка платоспроможності;
- 3) оцінка кредитоспроможності;
- 4) оцінка фінансової стійкості організації.

Однак для правильності оцінки більш доцільно було б розробити одну загальну методику, доповнюючи її необхідними показниками при оцінці суб'єкта

господарювання за тих чи інших умов його діяльності. Відповідно до вищенаведеного пропонується наступна схема оцінки фінансово-майнового стану підприємства. Даний процес має складатися з трьох основних етапів: організаційного, розрахункового та заключного.

1 етап – організаційний. Суть даного етапу полягає у визначенні мети та завдання аналізу, підготовці інформаційної бази для подальших досліджень, побудові аналітичного балансу досліджуваного підприємства.

2 етап – розрахунковий. Даний етап починається з експрес-аналізу який, своєю чергою, здійснюється в три основні етапи: 1) підготовчий – метою даного етапу є прийняти рішення про доцільність аналізу фінансової звітності та переконатися в її готовності до читання; 2) попередній огляд бухгалтерської звітності – мета другого етапу полягає в ознайомленні з пояснювальною запискою до балансу. Це необхідно для того, щоб оцінити умови роботи у звітному періоді, визначити тенденції основних показників діяльності, а також якісні зміни в майновому і фінансовому стані суб'єкта господарювання; 3) економічне читання й аналіз звітності – основний етап в експрес-аналізі, мета якого – узагальнена оцінка результатів господарської діяльності та фінансового стану об'єкта. Загалом проводиться на основі горизонтального та вертикального аналізу фінансової звітності. На підставі проведеного експрес-аналізу робиться загальний висновок про наявність або відсутність підозр щодо нестійкого фінансового стану підприємства. В разі їхнього існування необхідно здійснити комплексний коефіцієнтний аналіз в межах таких груп показників: показники майнового стану, ліквідності, платоспроможності, рентабельності, фінансової стійкості та ділової активності. Далі розраховані значення необхідно порівняти з нормативами.

3 етап – заключний. На даному етапі фінансовий аналітик робить висновки про проведені ним дослідження та безпосередньо про фінансовий стан обраного підприємства.[46]

При здійсненні оцінки фінансово-майнового стану підприємства доцільно використовувати наступні групи фінансових показників:

- показники використання основних фондів (коефіцієнти фондівіддачі, та фондоємності) [10,с.214–216];
- коефіцієнти ліквідності та платоспроможності;
- коефіцієнти фінансової стійкості підприємства.

Майновий стан підприємства характеризується використанням засобів (активів) і джерелами їх формування (пасивів). Джерелом інформації для оцінки майнового стану є баланс підприємства.

Однією з головних характеристик фінансово-майнового стану підприємства є стабільність його діяльності з позиції довгострокової перспективи. Вона пов'язана, перш за все, із загальною фінансовою структурою підприємства, ступенем його залежності від кредиторів та інвесторів. Фінансова стійкість підприємства забезпечує вільне маневрування грошовими коштами шляхом їх ефективного використання, сприяє безперервному процесу виробництва та реалізації продукції. Діагностика стійкості фінансового стану підприємства дозволяє відповісти на питання: наскільки правильно підприємство керує своїми фінансовими ресурсами протягом певного періоду. Важливо, щоб стан фінансових ресурсів відповідав вимогам ринку і потребам розвитку підприємства, оскільки недостатня фінансова стійкість може призвести до неплатоспроможності і відсутності у нього засобів для розвитку виробництва, а надмірна - перешкоджати розвитку, обтяжуючи витрати підприємства зайвими запасами і резервами. Таким чином, суть фінансової стійкості визначається ефективним формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів.[25]

Наступною важливою групою показників, які характеризують фінансовий стан підприємства у короткостроковому періоді, є показники ліквідності та платоспроможності. Показники платоспроможності та ліквідності

використовують не лише самі підприємства, а й зовнішні інвестори. Ці показники віддзеркалюють можливість своєчасного та повного проведення розрахунків за короткостроковими зобов'язаннями перед контрагентами.

Під платоспроможністю розуміють наявність грошових коштів та їх еквівалентів у кількості, достатній для розрахунків по кредиторській заборгованості, яка вимагає негайної оплати.

Від ступеня ліквідності активів підприємства залежить його платоспроможність. У той же час ліквідність характеризує не лише поточний стан активів, а й перспективний. Ліквідність проявляється у здатності підприємства перетворювати свої активи у грошові кошти для покриття всіх необхідних платежів з настанням термінів їхньої сплати. [29]

Таким чином, діагностика фінансово-майнового стану підприємства націлена на визначення конкурентоспроможності підприємства та його потенціалу у діловому співробітництві, є гарантом ефективної реалізації економічних інтересів як самого підприємства, так і його партнерів.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-МАЙНОВОГО СТАНУ ПрАТ «КИЇВОБЛЕНЕРГО»

2.1. Аналіз складу майна та джерел фінансування підприємства

Першим етапом діагностики фінансово-майнового стану ПрАТ «Київобленерго» є аналіз структури і динаміки його майна та джерел фінансування на основі балансу та фінансових результатів підприємства (дод. Б, В), які дають певне уявлення про його наявні ресурси та потенціал.

Для аналізу динаміки обсягу активів ПрАТ «Київобленерго» складемо наступну узагальнену таблицю 2.1

Таблиця 2.1

Динаміка обсягу та складу активів ПрАТ «Київобленерго» за 2016-2018 рр.
(тис. грн)

Стаття активу	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення			
				2017/2016		2018/2017	
				Абсолютне +/-	Відносне %	Абсолютне +/-	Відносне %

I. Необоротні активи	3 105 072	3 539 699	11 129 937	434 627	14,0	7 590 238	214,4
II. Оборотні активи	1 606 781	1 728 549	1 992 048	121 768	7,6	263 499	15,2
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	42	1	194	-41	-97,6	193	19300,0
Баланс	4 711 895	5 268 249	13 122 179	556 354	11,8	7 853 930	149,1

Як видно з таблиці, необоротні активи з кожним роком зростають, у 2018 році вони зросли у порівнянні з 2017 р. більш, ніж в 3 рази, а оборотні активи зросли на 15%. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття займають незначну частину активу підприємства, тому їх приріст матиме зовсім незначний вплив на динаміку і структуру балансу. У підсумку ми спостерігаємо наступну динаміку активів підприємства за 2017 р. валюта балансу зросла на 11,8%, а за 2018 р. – майже на 150%. Протягом двох років підприємство стабільно нарощує обсяги своєї діяльності.

Аналізуючи загальну структуру активів, бачимо що частка необоротних активів з кожним роком збільшувалась, а частка оборотних активів навпаки – зменшувалась. Таким чином, частка необоротних активів у 2018 р. зросла на 17,63 % в порівнянні з 2017 р., а частка оборотних активів знизилась відповідно на такий самий відсоток. В масштабах усіх активів частка витрат майбутніх періодів залишилась майже незмінною (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка структури активів ПрАТ «Київобленерго» за 2016-2018рр. (тис.грн)

Розділ активу	2016 р.	частка в струк-	2017 р.	частка в струк-	Абсолют- ний	2018 р.	частка в струк-	Абсолют- ний
------------------	---------	--------------------	---------	--------------------	-----------------	---------	--------------------	-----------------

		турі акти- вів, %		турі акти- вів, %	приріст частки, 2017/2016 рр., %		турі акти- вів, %	приріст частки, 2018/2017 рр., %
I. Необоротні активи	3 105 072	65,90	3 539 699	67,19	1,29	11 129 937	84,82	17,63
II. Оборотні активи	1 606 781	34,10	1 728 549	32,81	-1,29	1 992 048	15,18	-17,63
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	42	0,00	1	0,00	0,00	194	0,00	0,00
Баланс	4 711 895	100,00	5 268 249	100,00	0,00	13 122 179	100	0,00

Оскільки частка необоротних активів щороку зростає, проаналізуємо статті, за рахунок яких це відбувається (табл. 2.3)

Таблиця 2.3

**Динаміка структури необоротних активів ПрАТ «Київобленерго»
за 2016-2018 рр. (тис. грн.)**

Стаття необо- ротних активів	2016 р.	частка в необо- ротних активах, %	2017 р.	частка в необо- ротних активах, %	Абсо- лютний приріст частки, 2017/2016 рр., %	2018 р.	частка в необо- ротних активах, %	Абсо- лютний приріст частки, 2018/2017 рр., %
Немате- ріальні активи	4 468	0,14	4 342	0,12	-0,02	4 401	0,04	-0,08
Незавер- шені капі- тальні інвести-	232 665	7,49	343 864	9,71	2,22	490 555	4,41	-5,31

ції								
Основні засоби	2 790 914	89,88	2 937 207	82,98	-6,90	10 458 785	93,97	10,99
Інші фінансові інвестиції	77 025	2,48	254 286	7,18	4,70	176 196	1,58	-5,60
Усього	3 105 072	100,00	3 539 699	100,00	0,00	11 129 937	100,00	0,00

За досліджуваний період нематеріальні активи склали незначну частку у всьому обсязі необоротних активів, і у 2018 році вона склала 0,04%. Незавершені капітальні та інші фінансові інвестиції також займають невелику частку серед всіх необоротних активів. Найбільшу питому вагу мають основні засоби, які у 2018 році склали майже 94% від усього обсягу необоротних активів, тобто саме через цю статтю відбулось збільшення частки необоротних активів у балансі. Це свідчить про зниження ліквідності підприємства.

У табл. 2.4 проаналізуємо динаміку обсягів та складу необоротних активів.

Як видно з таблиці кількість нематеріальних активів протягом досліджуваного періоду майже не змінювалась. Незавершені капітальні інвестиції щорічно нарощують обсяги, що свідчить про розширення діяльності підприємства.

Таблиця 2.4

Динаміка обсягу та складу необоротних активів ПрАТ «Київобленерго» за 2016-2018 рр. (тис. грн)

Стаття активу	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення	
				2017/2016	2018/2017

				Абсолютне +/-	Відносне %	Абсолютне +/-	Відносне %
Нематеріальні активи	4 468	4 342	4 401	-126	-2,82	59	1,36
Незавершені капітальні інвестиції	232 665	343 864	490 555	111 199	47,79	146 691	42,66
Основні засоби	2 790 914	2 937 207	10 458 785	146 293	5,24	7 521 578	256,08
Інші фінансові інвестиції	77 025	254 286	176 196	177 261	230,13	-78 090	-30,71
Усього	3 105 072	3 539 699	11 129 937	434 627	13,99	7 590 238	214,43

Основні засоби також кожний рік зростають, у 2018 році вони зросли на 256 % в порівнянні з 2017 роком і склали 10 458 785 тис. грн. (див. табл. 2.4). Це відбулось за рахунок збільшення кількості ліній електропередач, а значить і збільшення приєднань, збільшення власних виробничих машин та обладнання, обчислювальної техніки, обладнання зв'язку. Загалом необоротні активи у 2018 році збільшились майже на 215 %, що свідчить про нарощування обсягів діяльності підприємства.

Далі проаналізуємо структуру оборотних активів (табл. 2.5)

Аналіз таблиці демонструє, що найбільшу частку у складі оборотних активів займає дебіторська заборгованість, а саме за продукцію, товари, роботи, послуги та інша поточна дебіторська заборгованість. Це свідчить про те, що ПрАТ «Київобленерго» працює на умовах постоплати за додаткові послуги та про те, що клієнти невчасно розраховуються за послуги передачі електроенергії. Переважання в оборотних активах дебіторської заборгованості може мати негативні наслідки через відволікання наявних активів дебіторами і як наслідок недоотримання прибутку.

Таблиця 2.5

**Динаміка структури оборотних активів ПрАТ «Київобленерго»
за 2016-2018 рр. (тис. грн.)**

Стаття оборотних активів	2016 р.	частка в необоротних активах, %	2017 р.	частка в необоротних активах, %	Абсолютний приріст частки, 2017/2016 рр., %	2018 р.	частка в необоротних активах, %	Абсолютний приріст частки, 2018/2017 рр., %
Запаси	56 254	3,50	60 113	3,48	-0,02	71 661	3,59	0,11
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	392 508	24,43	350 603	20,28	-4,15	470 816	23,63	3,35
Дебіторська заборгованість за розрахунками: -за виданими авансами	7 535	0,47	4 006	0,23	-0,24	3 228	0,16	-0,07
-з бюджетом	4 518	0,28	2	0,00	-0,28	2	0,00	0,00
-у тому числі з податку на прибуток	3 857	0,24	0	0,00	-0,24	0	0	0,00
-з нарахованих доходів	2 113	0,13	3 385	0,20	0,06	1 469	0,07	-0,13
Інша поточна дебіторська заборгованість	729 067	45,37	836 432	48,39	3,01	881 347	44,24	-4,15
Поточні фінансові інвестиції	158 870	9,89	0	0,00	-9,89	42 792	2,15	2,15
Гроші та їх еквіваленти	108 420	6,75	261 503	15,13	8,38	268 843	13,49	-1,64
Інші оборотні активи	147 496	9,18	212 505	12,29	3,11	251 890	12,64	0,35
Усього	1 606 781	100,00	1 728 549	100,00	0,00	1 992 048	100	0,00

При детальному аналізі динаміки активу ПрАТ «Київобленерго» розглянемо динаміку обсягів та складу оборотних активів (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Динаміка обсягу та складу оборотних активів ПрАТ «Київобленерго» за 2016-2018 рр. (тис. грн)

Стаття активу	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення			
				2017/2016		2018/2017	
				Абсолютне +/-	Відносне %	Абсолютне +/-	Відносне %
Запаси	56 254	60 113	71 661	3 859	6,86	11 548	19,21
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	392 508	350 603	470 816	-41 905	-10,68	120 213	34,29
Дебіторська заборгованість за розрахунками: -за виданими авансами	7 535	4 006	3 228	-3 529	-46,83	-778	-19,42
-з бюджетом	4 518	2	2	-4 516	-99,96	0	0,00
-у тому числі з податку на прибуток	3 857	0	0	-3 857	-100,00	0	0,00
-з нарахованих доходів	2 113	3 385	1 469	1 272	60,20	-1 916	-56,60
Інша поточна дебіторська заборгованість	729 067	836 432	881 347	107 365	14,73	44 915	5,37
Поточні фінансові інвестиції	158 870	0	42 792	-158 870	-100,00	42 792	0,00
Гроші та їх еквіваленти	108 420	261 503	268 843	153 083	141,19	7 340	2,81

Інші оборотні активи	147 496	212 505	251 890	65 009	44,08	39 385	18,53
Усього	1 606 781	1 728 549	1 992 048	121 768	7,58	263 499	15,24

Як бачимо з таблиці, окремі статті оборотних активів протягом досліджуваного періоду змінювались незначно. Загалом на їх динаміку вплинули збільшення обсягів запасів (на 19%) та інших оборотних активів (на 19%). Якщо зростання запасів відбулось пропорційно зростанню доходу від реалізації, то це не є поганою тенденцією. Дебіторська заборгованість за розрахунками з клієнтами збільшилась на 34%, і це не є негативним явищем, якщо зросли доходи. Загалом оборотні активи у 2018 році продемонстрували приріст у 15%.

Витрати майбутніх періодів займають незначну частину активу підприємства, їх приріст має зовсім незначний вплив на динаміку і структуру балансу, тому нема сенсу аналізувати даний розділ.

У підсумку ми спостерігаємо наступну динаміку активів підприємства: за 2017 р. валюта балансу зросла на 12%, а за 2018 р. – на 149%! На такий великий приріст активу загалом вплинуло збільшення кількості основних засобів в трикратному обсязі. Збільшення оборотних активів поряд із зростанням обсягу реалізації дає можливість наявним ресурсам підприємства швидше обертатись і забезпечувати приріст прибутку. Значним мінусом є зростання дебіторської заборгованості, що затримує оборот коштів і примушує шукати джерела для поповнення тимчасово недоступних активів, які знаходяться в розпорядженні дебіторів.

Для співставлення активів та джерел їх формування необхідно дослідити динаміку пасиву балансу (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Динаміка обсягу та складу пасиву ПрАТ «Київобленерго» за 2016-2018 рр.

(тис. грн.)

Стаття пасиву	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення			
				2017/2016		2018/2017	
				Абсолютне +/-	Відносне %	Абсолютне +/-	Відносне %
Власний капітал	2 532 985	2 675 563	8 863 915	142 578	5,63	6 188 352	231,29
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1 005 579	1 001 718	2 335 843	-3 861	-0,38	1 334 125	133,18
Поточні зобов'язання і забезпечення	1 173 331	1 590 968	1 922 421	417 637	35,59	331 453	20,83
Усього	4 711 895	5 268 249	13 122 179	556 354	11,81	7 853 930	149,08

З таблиці видно, що в 2018 році найбільшого приросту майже в 3 рази зазнав власний капітал та у 2 рази поточні зобов'язання та забезпечення. Поточні зобов'язання і забезпечення також мають динаміку зростання. Загалом пасив балансу у 2018 році в порівнянні з 2017 збільшився на 149%.

Для того, щоб здійснити аналіз структури пасиву балансу та визначити закономірності і співвідношення власного та залученого капіталу складемо наступну таблицю (табл. 2.8):

Таблиця 2.8

Динаміка структури пасиву ПрАТ «Київобленерго» за 2016-2018 рр. (тис.

грн.)

Розділ пасиву	2016 р.	частка в структурі пасиву, %	2017 р.	частка в структурі пасиву, %	Абсолютний приріст частки, 2017/2016 рр., %	2018 р.	частка в структурі пасиву, %	Абсолютний приріст частки, 2018/2017 рр., %
---------------	---------	------------------------------	---------	------------------------------	---	---------	------------------------------	---

Власний капітал	2 532 985	53,76	2 675 563	50,79	-2,97	8 863 915	67,55	16,76
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1 005 579	21,34	1 001 718	19,01	-2,33	2 335 843	17,80	-1,21
Поточні зобов'язання і забезпечення	1 173 331	24,90	1 590 968	30,20	5,30	1 922 421	14,65	-15,55
Усього	4 711 895	100,00	5 268 249	100,00	0,00	13 122 179	100,00	0,00

Власний капітал компанії складає найбільшу частку пасиву балансу, яка в 2018 р. зросла на 17% і склала 67,55%. Не дивлячись на те, що довгострокові зобов'язання і забезпечення у 2018 р. зросли більш, ніж в 2 рази, їх частка стала меншою через різке збільшення власного капіталу. А поточні зобов'язання і забезпечення в 2018 році зменшились в 2 рази в порівнянні з 2017 складають найменшу частку в структурі пасиву.

Для більш детального аналізу пасиву балансу розглянемо динаміку обсягів, складу та структури власного капіталу у таблицях 2.9 та 2.10 відповідно.

З табл. 2.9 видно, що власний капітал підприємства у 2018 році збільшився у 3 рази, це відбулось за рахунок збільшення обсягу капіталу у дооцінках. Це сума дооцінки основних засобів, які в свою чергу збільшились в активі балансу. Цю суму дооцінки підприємство може періодично списувати на нерозподілений прибуток у розмірі суми нарахованої додаткової амортизації, яка належить дооціненій частині основних засобів.

Таблиця 2.9

Динаміка обсягу та складу власного капіталу ПрАТ «Київобленерго» за 2016-2018 рр. (тис. грн.)

Стаття пасиву	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення	
				2017/2016	2018/2017

				Абсолютне +/-	Відносне %	Абсолютне +/-	Відносне %
Зареєстрований (пайовий) капітал	52 044	52 044	52 044	0	0	0	0
Капітал у дооцінках	0	-15 676	6 092 573	-15 676	0	6 108 249	38965,61
Додатковий капітал	-4 327	-4 283	-7 684	44	-1,02	-3 401	79,41
Резервний капітал	13 011	13 011	13 011	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2 472 257	2 630 467	2 713 971	158 210	6,40	83 504	3,17
Разом	2 532 985	2 675 563	8 863 915	142 578	5,63	6 188 352	231,29

Якщо не брати до уваги капітал у дооцінках найбільшу частку у структурі власного капіталу займає нерозподілений прибуток (табл. 2.10). Також ми бачимо його позитивну динаміку зростання підприємства, що свідчить про те, що підприємство має в розпорядженні значні суми коштів, які залишились після здійснення усіх необхідних платежів. Вони можуть бути використані для фінансування нових проектів, поповнення резервного капіталу та інших цілей. Переважно за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку зростають і активи підприємства.

Таблиця 2.10

**Динаміка структури власного капіталу ПрАТ «Київобленерго» за 2016-2018
рр. (тис. грн.)**

Розділ пасиву	2016 р.	частка в структурі пасиву, %	2017 р.	частка в структурі пасиву, %	Абсолютний приріст частки, 2017/2016 рр., %	2018 р.	частка в структурі пасиву, %	Абсолютний приріст частки, 2018/2017 рр., %
Зареєстрований (пайовий) капітал	52 044	2,1	52 044	1,95	-0,11	52 044	0,59	-1,1
Капітал у дооцінках	0	0,0	-15 676	-0,59	-0,59	6 092 573	68,73	69,1
Додатковий капітал	-4 327	-0,2	-4 283	-0,16	0,01	-7 684	-0,09	0,0
Резервний капітал	13 011	0,5	13 011	0,49	-0,03	13 011	0,15	-0,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2 472 257	97,6	2 630 467	98,31	0,71	2 713 971	30,62	-67,1
Разом	2 532 985	100,0	2 675 563	100,00	0,00	8 863 915	100	0,0

У таблицях 2.11 і 2.12 розглянемо динаміку обсягів, складу та структури позикового капіталу підприємства.

Таблиця 2.11

Динаміка обсягів та складу позикового капіталу ПрАТ «Київобленерго» за 2016-2018 рр. (тис. грн.)

Стаття пасиву	2016	2017	2018	Відхилення			
				2017/2016		2018/2017	
				Абсолютне +/-	Відносне %	Абсолютне +/-	Відносне %
1	2	3	4	5	6	7	8
Відстрочені податкові	246 953	193 351	1 514 344	-53 602	-21,71	1 320 993	683,21

зобов'язання							
Довгострокові кредити банків	706 962	729 748	719 895	22 786	3,22	-9 853	-1,35

Продовження табл. 2.11

1	2	3	4	5	6	7	8
Інші довгострокові зобов'язання	36 662	61 041	78 045	24 379	66,50	17 004	27,86
Довгострокові забезпечення	15 002	17 578	23 559	2 576	17,17	5 981	34,03
Короткострокові кредити банків	163 145	168 403	166 130	5 258	3,22	-2 273	-1,35
Поточна кредиторська заборгованість за: -товари, роботи, послуги	25 912	153 022	388 423	127 110	490,54	235 401	153,83
-розрахунками з бюджетом	9 390	28 233	27 122	18 843	200,67	-1 111	-3,94
-у тому числі з податку на прибуток	0	20 326	320	20 326	0,00	-20 006	-98,43
-розрахунками зі страхування	3 793	6 223	7 574	2 430	64,07	1 351	21,71
-розрахунками з оплати праці	12 589	18 709	24 254	6 120	48,61	5 545	29,64
-за одержаними авансами	851 662	1 071 006	1 128 914	219 344	25,75	57 908	5,41
Поточні забезпечення	11 597	15 654	20 223	4 057	34,98	4 569	29,19
Інші поточні зобов'язання	95 243	129 718	159 781	34 475	36,20	30 063	23,18
Разом	2 178 912	2 613 015	4 258 588	434 103	19,92	1 645 573	62,98

Як бачимо з табл. 2.11 другий розділ пасиву збільшився у 2 рази за рахунок значного збільшення відстрочених податкових зобов'язань у 2018 році (683%). Внаслідок цього в третьому розділі пасиву значно зменшилась поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, у тому числі з податку на прибуток. У два рази більше стала поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, що є нормальним явищем для підприємства на фоні зростання обсягів діяльності, і це дозволить наростити оборотність капіталу і забезпечити приріст фінансового результату. Також простежується постійне зростання заборгованості за одержаними авансами, що спричинене переважно збільшенням обсягу діяльності і клієнтів.

Аналізуючи структуру позикового капіталу, найбільшу питому вагу у 2018 році займають відстрочені податкові зобов'язання та кредиторська заборгованість за одержаними авансами (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Динаміка структури позикового капіталу ПрАТ «Київобленерго» за 2016-2018 рр. (тис. грн.)

Розділ пасиву	2016 р.	частка в структурі пасиву, %	2017 р.	частка в структурі пасиву, %	Абсолютний приріст частки, 2017/2016 рр., %	2018 р.	частка в структурі пасиву, %	Абсолютний приріст частки, 2018/2017 рр., %
Відстрочені податкові зобов'язання	246 953	11,33	193 351	7,40	-3,93	1 514 344	35,56	28,16
Довгострокові кредити банків	706 962	32,45	729 748	27,93	-4,52	719 895	16,90	-11,03
Інші довгострокові зобов'язання	36 662	1,68	61 041	2,34	0,65	78 045	1,83	-0,51

Довгострокові забезпечення	15 002	0,69	17 578	0,67	-0,02	23 559	0,55	-0,02
Короткострокові кредити банків	163 145	7,49	168 403	6,44	-1,04	166 130	3,90	-2,46
Поточна кредиторська заборгованість за: - товари, роботи, послуги	25 912	1,19	153 022	5,86	4,67	388 423	9,12	3,26
-розрахунками з бюджетом	9 390	0,43	28 233	1,08	0,65	27 122	0,64	-0,17
-у тому числі з податку на прибуток	0	0,00	20 326	0,78	0,78	320	0,01	-0,03
-розрахунками зі страхування	3 793	0,17	6 223	0,24	0,06	7 574	0,18	-0,12
-розрахунками з оплати праці	12 589	0,58	18 709	0,72	0,14	24 254	0,57	-0,15
-за одержаними авансами	851 662	39,09	1 071 006	40,99	1,90	1 128 914	26,51	-14,52
Поточні забезпечення	11 597	0,53	15 654	0,60	0,07	20 223	0,47	-0,07
Інші поточні зобов'язання	95 243	4,37	129 718	4,96	0,59	159 781	3,75	-1,19
Разом	2 178 910	100,00	2 613 012	100,00	0,00	4 258 584	100,00	0,00

Підприємство не має зобов'язань, пов'язаних з активами, утримуваними для продажу, та групи вибуття, тому ця стаття балансу не аналізується.

Отже, проаналізувавши динаміку пасиву ПрАТ «Київобленерго» та взявши до уваги зміни за останній рік, можна зробити висновок, що власний капітал значно переважає позиковий, значить підприємство є автономним і економічно незалежним від інших суб'єктів господарювання та фінансових структур. Збільшення частки позикових коштів дозволить наростити оборотність капіталу і забезпечити приріст фінансового результату.

2.2 Оцінка майнового стану підприємства

Після проведення горизонтальної та вертикальної діагностики балансу доцільно провести коефіцієнтний аналіз майнового стану ПрАТ «Київобленерго» (табл. 2.13) на основі наступних показників: частка основних засобів у активах, коефіцієнт забезпеченості основних засобів оборотними активами, коефіцієнт зносу основних засобів, коефіцієнт придатності основних засобів, коефіцієнт вибуття основних засобів та коефіцієнт оновлення основних засобів.

Таблиця 2.13

Динаміка показників майнового стану ПрАТ «Київобленерго» за 2016-2018 рр.

№ з/п	Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютний приріст	
					2017/2016 6	2018/2017 7
1.	Частка основних засобів у активах, %	59,23	55,75	79,70	-3,48	23,95
2.	Коефіцієнт забезпеченості основних засобів оборотними активами	0,58	0,59	0,19	0,01	-0,40
3.	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,54	0,54	0,30	0,01	-0,25
4.	Коефіцієнт придатності основних засобів	0,46	0,46	0,70	-0,01	0,25
5.	Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,53	0,53	0,50	0,00	-0,03
6.	Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,64	0,62	0,51	-0,02	-0,11

Частка основних засобів у всій структурі активів становить більше 50%, а у 2018 році вона склала майже 80%, що свідчить про збільшення підприємством основних засобів у 2018 році, а саме збільшення кількості електричних мереж,

закупівля нової виробничої техніки, обчислювальних машин. Такий великий відсоток основних засобів у структурі всіх активів є нормальним для досліджуваного підприємства, тому що воно не є підприємством торгівлі, не накопичує запаси і є капіталомістким. Коефіцієнт забезпеченості основних засобів оборотними активами у 2018 р. різко впав, що є негативною тенденцією. Коефіцієнт зносу основних засобів протягом 2016-2017 рр. знаходився в кризовому стані, але у 2018 р. знизився на 0,25, що безумовно є позитивною динамікою та свідчить про оптимізацію терміну використання основних засобів, їх складу і структури та про модернізацію прийнятої на підприємстві амортизаційної політики. відповідно до скорочення коефіцієнта зносу ОЗ, коефіцієнт придатності ОЗ збільшився, що є позитивною тенденцією. Аналізуючи динаміку коефіцієнтів вибуття ОЗ та оновлення ОЗ, можна зробити висновок про те, що перевищення коефіцієнта оновлення ОЗ над коефіцієнтом вибуття є досить позитивною тенденцією для досліджуваного підприємства. Адже коефіцієнт вибуття ОЗ в основному характеризує процес вилучення з майна підприємства спрацьованих і застарілих ОЗ, а коефіцієнт оновлення ОЗ характеризує рівень оновлення основних засобів підприємства. Тобто на підприємстві застаріле обладнання вчасно вилучається та замінюється на нове.

Для діагностики ефективності використання основних засобів, у табл. 2.14 прослідкуємо за динамікою показників рентабельності основних засобів, фондівіддачі та фондоемності на основі додатків Б, В:

Таблиця 2.14

Динаміка показників ефективності використання ОЗ за 2016-2018 рр.

№ з/п	Показник	Норматив	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютне відхилення, +/-	
						2017/2016	2018/2017

1	Рентабельність основних засобів	збільшенн я	2,215	7,625	3,481	5,40	-4,14
2	Коефіцієнт фондівдачі	збільшенн я	2,43	2,80	1,41	0,38	-1,39
3	Коефіцієнт фондомісткості	зменшенн я	0,41	0,36	0,71	-0,06	0,35

Рентабельність основних засобів відображає рівень прибутковості коштів, вкладених у основні засоби підприємства. У 2018 році цей показник зменшився, але все одно є більш ніж його значення у 2016 році. Коефіцієнт фондівдачі показує скільки виручки припадає на одиницю вартості основних засобів, він повинен зростати, але на підприємстві у 2018 р. ми бачимо його скорочення у 2 рази, той час, коли оборотні засоби зросли у 3 рази. Це свідчить про те що, виручка підприємства зростає не пропорційно об'ємам ОЗ та про неефективне використання основних засобів. Коефіцієнт фондомісткості є оберненим до коефіцієнта фондівдачі і показує суму основних засобів, які припадають на 1 грн виручки. Цей показник повинен зменшуватись, але він зріс у 2018 р. аналогічно до зменшення коефіцієнта фондівдачі.

Проаналізувавши показники майнового стану підприємства та показники ефективності використання основних засобів, можна зробити наступні висновки. ПрАТ «Київобленерго» є капіталомістким підприємством, основні засоби займають найбільшу питому вагу в активах підприємства та їх вартість щорічно зростає, але це зростання відбувається не пропорційно зростанню чистого доходу. Тому підприємству доцільно збільшити чистий дохід від реалізації і при цьому раціонально використовувати наявні основні засоби, або позбутися від частки основних засобів, які є застарілими та непотрібними для діяльності підприємства.

2.3 Діагностика фінансового стану підприємства

Для діагностики фінансового стану підприємства проведемо коефіцієнтний аналіз на основі декількох груп показників, а саме: показників ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості (дод. А).

Для того щоб визначити чи здатне підприємство вчасно розраховуватись зі своїми поточними зобов'язаннями і чи має воно достатній резерв коштів для виконання фінансових зобов'язань розрахуємо показники ліквідності та платоспроможності ПрАТ «Київобленерго» Ліквідність балансу здійснюється за рахунок порівняння підсумків кожної групи активів і пасивів балансу, для визначення рівня покриття боргових зобов'язань підприємства за рахунок активів, строк перетворення яких у наявні кошти прирівнюється до строку погашення платіжних зобов'язань [15].

Для визначення ліквідності балансу, розподілимо активи ПрАТ «Київобленерго» відповідно Балансу даного підприємства за 2016-2018рр. (Додаток Б) за критерієм їх ліквідності в 4 групи (табл.2.1).

Таблиця 2.15

Групування активів ПрАТ «Київобленерго» за ступенем ліквідності за 2016-2018 рр. (тис. грн.)

Складові		2016		2017		2018	
1		2		3		4	
A1	Поточні фінансові інвестиції	375 710	158 870	523 006	0	580 478	42 792
	Гроші та їх еквіваленти		108 420		261 503		268 843
	Рахунки в банках		108 420		261 503		268 843
A2	Дебіторська заборгованість за продукцію	1 135 741	392 508	1 194 428	350 603	1 356 862	470 816

	Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами		7 535		4 006		3 228
	Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом		4 518		2		2
	Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів		2 113		3 385		1 469
	Інша дебіторська заборгованість		729 067		836 432		881 347
A3	Запаси	203 792	56 254	272 619	60 113	323 745	71 661
	Витрати майбутніх періодів		42		1		194
	Інші оборотні активи		147 496		212 505		251 890
A4	Необоротні активи	3 105 072	3 105 072	3 539 699	3 539 699	11 129 937	11 129 937

Як бачимо, протягом останніх 3-х років найбільший обсяг активів досліджуване підприємство сформувало у вигляді активів, що важко реалізуються.

Для визначення типу ліквідності балансу ПрАТ «Київобленерго» проведемо групування пасивів підприємства у трьох досліджуваних роках за критерієм їх сплати на підставі даних Балансу за 2016-2018рр. (Додаток Б). Обсяги капіталу ПрАТ «Київобленерго» по відповідних групах відображені в табл. 2.2.

Таблиця 2.16

**Групування пасивів ПрАТ «Київобленерго» за ступенем ліквідності за
2016-2018 рр. (тис. грн.)**

Складові		2016		2017		2018	
1		2		3		4	
П1	Поточна кредиторська заборгованість за розр. з бюджетом		9 390		28 233		27 122
	Поточна кредиторська заборгованість за розр. зі страхування	25 772	3 793	53 165	6 223	58 950	7 574
	Поточна кредиторська заборгованість за розр. з оплати праці		12 589		18 709		24 254
П2	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги		25 912		153 022		388 423
	Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	972 817	851 662	1 353 746	1 071 006	1 677 118	1 128 914
	Інші поточні зобов'язання		95 243		129 718		159 781
П3	Короткострокові кредити банків	174 742	163 145	184 057	168 403	186 353	166 130
	Поточні забезпечення		11 597		15 654		20 223
П4	Власний капітал	3 538 564	2 532 985	3 677 281	2 675 563	11 199 758	8 863 915
	Довгострокові зобов'язання і забезпечення		1 005 579		1 001 718		2 335 843

Як бачимо, протягом останніх 3-х років найбільший обсяг пасивів досліджуване підприємство зосредило у вигляді довгострокових пасивів та власного капіталу.

Для оцінки ліквідності балансу з урахуванням фактора часу необхідно провести зіставлення кожної групи активу з відповідною групою пасиву. Баланс вважають ліквідним при додержанні певних умов:

- 1) найліквідніші активи більші або дорівнюють негайним пасивам $A1 \geq П1$.
- 2) активи, що швидко реалізуються, більші або дорівнюють короткостроковим пасивам $A2 \geq П2$.
- 3) активи, що повільно реалізуються, більші або дорівнюють довгостроковим пасивам $A3 \geq П3$.
- 4) активи, що важко реалізуються, менші за постійні пасиви $A4 \leq П4$ [15].

Щоб зробити висновки щодо ліквідності балансу ПрАТ «Київобленерго» порівняємо групи активів з групами пасивів у табл. 2.3.

Таблиця 2.17

Порівняння групи активів та пасивів ПрАТ «Київобленерго» за 2016-2018 рр. (тис. грн.)

Актив	A1	A2	A3	A4
2016 р.	375 710	1 135 741	203 792	3 105 072
2017 р.	523 006	1 194 428	272 619	3 539 699
2018 р.	580 478	1 356 862	323 745	11 129 937
Пасив	П1	П2	П3	П4
2016 р.	25 772	972 817	174 742	3 538 564

2017 р.	53 165	1 353 746	184 057	3 677 281
2018 р.	58 950	1 677 118	186 353	11 199 758
	A1-П1	A2-П2	A3-П3	A4-П4
2016 р.	349 938	162 924	29 050	-433 492
2017 р.	469 841	-159 318	88 562	-137 582
2018 р.	521 528	-320 256	137 392	-69 821

Як бачимо з табл. 3, тільки в 2016 р. всі чотири умови ліквідності виконувались, що свідчить про абсолютну ліквідність балансу, тобто ПрАТ «Київобленерго» готове в повному обсязі погасити свої короткострокові та довгострокові зобов'язання в разі необхідності. А в 2017-2018 рр. порушена друга умова ліквідності балансу, що свідчить про те, що короткострокові пасиви перевищують швидко реалізовані активи та підприємство може не бути платоспроможним в недалекому майбутньому, якщо не своєчасно буде розраховуватись з кредиторами та отримувати кошти від продажу продукції в кредит.

Для підтвердження висновків по табл. 3 розрахуємо та проаналізуємо основні показники ліквідності та платоспроможності (табл. 2.4), адже платоспроможність підприємства розглядається у ширшому значенні якості фінансового стану, ніж ліквідність, тому що передбачає не тільки здатність конвертування оборотних активів у засоби платежу, а й можливість забезпечення фінансової стійкості.

Таблиця 2.18

**Динаміка показників ліквідності та платоспроможності ПрАТ
«Київобленерго» за 2016-2018 рр.**

№ з/п	Назва показника	Нормативне значення	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютний приріст	
						2017/2016	2018/2017
1	К-т абсолютної ліквідності	0,2-0,3	0,09	0,16	0,14	0,07	-0,02
2	К-т швидкої (проміжної) ліквідності	0,7-1,5	1,32	1,05	1,00	-0,27	-0,05
3	Загальний коефіцієнт покриття	1-3	1,37	1,09	1,04	-0,28	-0,05
4	К-т співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	≈ 1	0,82	0,66	0,56	-0,16	-0,10
5	Чистий оборотний капітал, тис. грн..	>0	433 450	137 581	69 627	-295 869	-67 954

З таблиці видно, що коефіцієнт абсолютної ліквідності за 2016-2018 рр. ледве дотягує до нормативного значення лише у 2017 р. У 2018 р. коефіцієнт зменшився, що є негативним явищем, тому що зменшилась здатність підприємства негайно погасити свої борги. Коефіцієнт проміжної ліквідності за період 2016-2018 років є в межах нормативних значень, що є доказом раціонального використання фінансових ресурсів але з 2016 року коефіцієнт має тенденцію до зниження. Загальний коефіцієнт покриття за досліджуваний період відповідає нормативному значенню, але і цей показник протягом 2016-2018 рр. знижується, що є також негативним явищем для підприємства і свідчить про те, що поточні зобов'язання збільшуються у більшому обсязі, ніж оборотні активи. Графічне відображення показників ліквідності наведено на рис. 2.1.

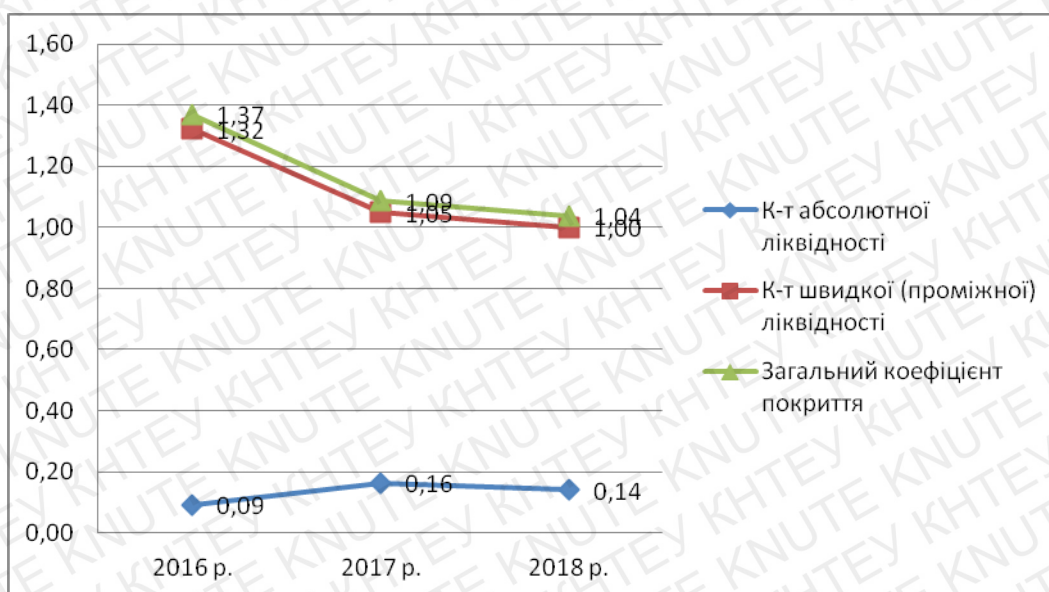

Рис. 2.1 Динаміка показників ліквідності за 2016-2018 рр.

Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості має наближатись до одиниці. Він показує здатність підприємства розраховуватися з кредиторами за рахунок дебіторів. У ПрАТ «Київобленерго» за досліджуваний період немає такої здатності, поточна кредиторська заборгованість перевищує поточну дебіторську заборгованість, і з кожним роком ця різниця збільшується (рис. 2.2). Цей факт також підтверджує зменшення показника чистого оборотного капіталу, який повинен збільшуватись, а у підприємства даний показник навпаки – зменшується. Динаміка чистого оборотного капіталу показана на рис. 2.3

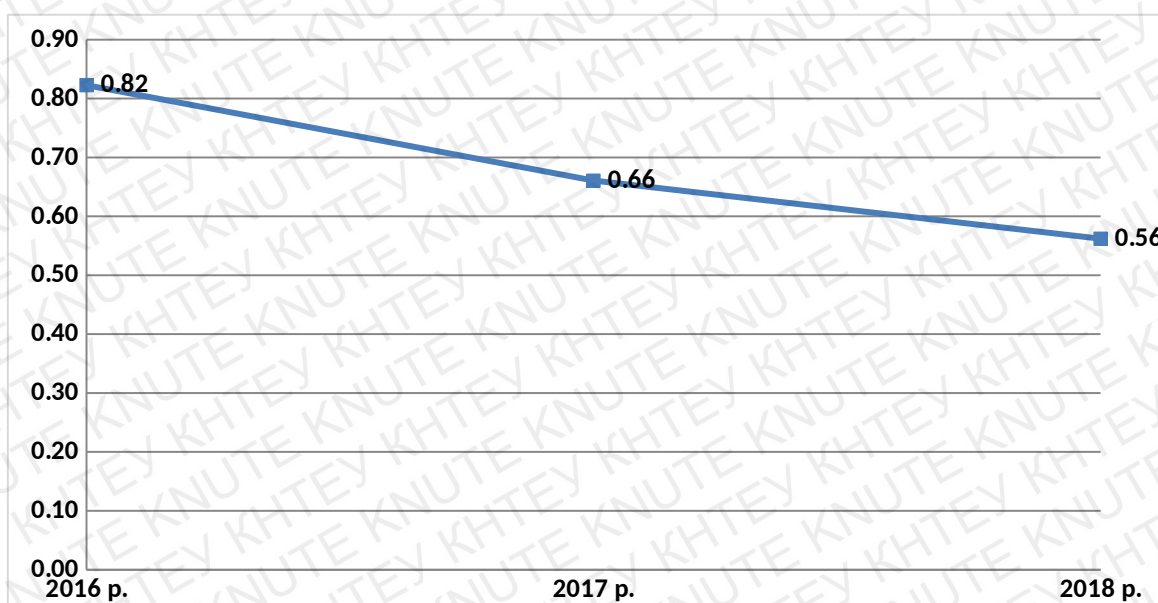

Рис. 2.2 Динаміка коефіцієнта співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості за 2016-2018 рр.

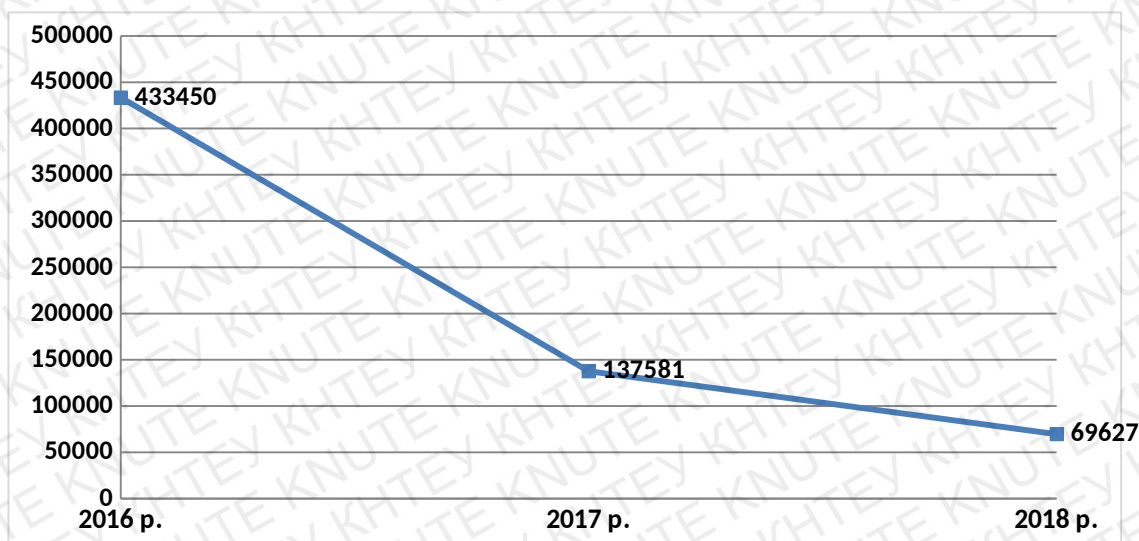

Рис. 2.3 Динаміка чистого оборотного капіталу за 2016-2018 рр.

Наступним етапом діагностики фінансового стану є діагностика фінансової стійкості підприємства, адже саме цей показник найбільшою мірою визначає ризики потенційних капіталовкладень для інвесторів. Ця група показників демонструє співвідношення між власними і залученими коштами та показує залежність підприємства від ринкової кон'юнктури та зовнішніх суб'єктів. Динаміку відносних показників фінансової стійкості ПрАТ «Київобленерго» наведено в табл. 2.19

Таблиця 2.19

Динаміка показників фінансової стійкості ПрАТ «Київобленерго» за 2016-2018 рр. (тис. грн.)

№ з/п	Показник	Нормативне значення	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютний приріст	
						2017/2016	2018/2017
1.	К-т фінансової автономії	> 0,5	0,5	0,5	0,7	0,0	0,2

2.	К-т заборгованості	<i>зменшення</i>	0,5	0,5	0,3	0,0	-0,2
3.	К-т фінансової залежності	$\pm 1,0$	1,9	2,0	1,5	0,1	-0,5
4.	К-т фінансового ризику	$< 0,5$	0,9	1,0	0,5	0,1	-0,5
5.	К-т маневреності власних коштів	$0,2-0,5$	0,17	0,05	0,01	-0,12	-0,04
6.	К-т структури покриття довгострокових вкладень	<i>зменшення</i>	0,3	0,3	0,2	0,0	-0,1

Коефіцієнт фінансової автономії характеризує незалежність фінансового стану підприємства від зовнішніх джерел фінансування, показує частку власних коштів підприємства у загальній сумі його джерел фінансування. Як бачимо з таблиці, за досліджуваний період на підприємстві цей показник знаходиться в діапазоні нормативних значень, у 2018 році він зріс, що є позитивною динамікою. Коефіцієнт заборгованості характеризує частку зобов'язань у загальній сумі джерел фінансування. На кінець 2018 р. він зменшився, значить зменшилась заборгованість підприємства і фінансовий стан став більш стійким. Коефіцієнт фінансової залежності є оберненим до коефіцієнта автономії і показує, яка сума загальної вартості майна при падає на 1 грн. власних коштів підприємства. В ідеалі значення цього показника має наближатись до 1,0. На підприємстві в 2018 році коефіцієнт фінансової залежності знизився до 1,5, що є досить не поганим значенням. Коефіцієнт фінансового ризику показує обсяг зобов'язань, що припадає на кожну гривню власних, вкладених в активи підприємства коштів, і характеризує рівень залежності підприємства від залучених джерел фінансування. В динаміці цей показник повинен зменшуватись, що і відбулось на підприємстві в 2018 році. Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в оборотні засоби, а яка – капіталізована. На підприємстві значення

цього коефіцієнта дуже погані, що вказує на те, що для фінансування поточної діяльності власний капітал майже не використовується. Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень показує, яка частина основних засобів та інших необоротних активів профінансована зовнішніми інвесторами. Протягом досліджуваного періоду на підприємстві цей показник зменшується, що свідчить про ослаблення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів.

Аналізуючи дані табл. 2.19 можна зробити висновки, що майже всі показники фінансової стійкості підприємства знаходяться в діапазоні нормативних, це вказує на те, що підприємство є стійким у середовищі своєї діяльності, має потужну фінансову базу і є майже незалежним від боргових зобов'язань. Але від'ємне значення коефіцієнта маневреності власних коштів підприємства може свідчити про низьку ефективність використання власного капіталу.

З метою узагальненого представлення про діяльності підприємства ПрАТ «Київобленерго» використаємо інтегральну оцінку фінансового стану підприємства, яка дозволяє всебічно оцінити фінансово-господарську діяльність підприємства, визначити недоліки в його роботі, спрогнозувати можливе банкрутство та відшукати шляхи поліпшення фінансового стану підприємства.

Існує безліч методик інтегральної оцінки. Але для діагностики фінансового стану вітчизняних підприємств найбільше підходять створена О. Терещенко дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства, в якій застосовується методологія дискримінантного аналізу на основі фінансових показників вибіркової сукупності українських підприємств та методика оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара, що затверджена Міністерством фінансів України.

На думку О. Терещенко [70] оптимальна дискримінантна функція повинна враховувати всі складові фінансового стану: ліквідність, прибутковість, оборотність, структуру майна, капіталу тощо, відповідно до досліджень

вітчизняних підприємств. Дана методика полягає в розрахунку узагальнюючого показника Z (2.1.), який розрахован в табл. 2.20 на підставі даних фінансової звітності за 2016-2018 рр. та довідки (дод. И) ПрАТ «Київобленерго» про дані чистого грошового потоку за 2016-2018 рр.

$$Z = 1,5 X_1 + 0,08 X_2 + 10 X_3 + 5 X_4 + 0,3 X_5 + 0,1 X_6 \quad (2.1)$$

Таблиця 2.20

Інтегральна оцінка фінансового стану ПрАТ «Київобленерго» за моделлю О.Терещенко

Показник	2016	2017	2018	Абсолютний приріст	
				2017/2016	2018/2017
X1	-0,02	0,06	0,00	0,08	-0,06
X2	2,16	2,03	3,08	-0,13	1,05
X3	0,01	0,04	0,03	0,03	-0,02
X4	0,01	0,03	0,02	0,02	0,00
X5	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00
X6	1,40	1,52	0,72	0,13	-0,80
Z	0,48	0,98	0,70	0,50	-0,28

Так на підставі проведених розрахунків бачимо, що у 2016 році значення $Z < 1$, у підприємства існувала загроза банкрутства, якщо були відсутні санаційні заходи. В 2017 та 2018 роках значення Z прямує до 1, що свідчить про покращення фінансового стану, діяльність підприємства стала більш прибутковою, але все одно існує необхідність антикризового управління для запобігання банкрутства.

Для порівняння здійснимо інтегральну оцінку фінансового стану ПрАТ «Київобленерго» за методикою оцінки фінансового стану потенційного

бенефіціара (табл. 2.21). Ця методика затверджена Наказом №616 від 14.07.2016р. «Порядок оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара» [69]. Суть методики полягає в оцінці фінансового стану потенційного бенефіціара шляхом присвоєння йому класу залежно від значення інтегрального показника фінансового стану.

Дискримінантна модель розрахунку інтегрального показника фінансового стану бенефіціара великого підприємства, що постачає електроенергію має вигляд [69]:

$$Z = 0,025 \cdot K1 + 1,9 \cdot K3 + 0,45 \cdot K6 + 1,5 \cdot K8 + 0,03 \cdot K9 - 0,5$$

$$Z = 0,025 \cdot K1 + 1,9 \cdot K3 + 0,45 \cdot K6 + 1,5 \cdot K8 + 0,03 \cdot K9 - 0,5 \quad (2.2)$$

Інтерпретація значень інтегрального показника фінансового стану бенефіціара великого підприємства, що постачає електроенергію становить [68]:

- клас 1, при $Z > 0,8$;
- клас 2, при $0,04 < Z < 0,79$;
- клас 3, при $-0,75 < Z < 0,03$;
- клас 4, при $-4,6 < Z < -0,76$;
- клас 5, при $Z < -4,7$.

Таблиця 2.21

Інтегральна оцінка фінансового стану ПрАТ «Київобленерго» у 2016-2018 рр. за методикою оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара

Показник	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення	
				2017/2016	2018/2017
1	2	3	4	5	6
K1 – коефіцієнт покриття (ліквідність третього ступеня)	1,37	1,09	1,04	-0,28	-0,05

K3 – коефіцієнт фінансової незалежності	0,54	0,51	0,68	-0,03	0,17
K6 – коефіцієнт рентабельності продажів за фінансовими результатами від операційної діяльності (EBIT)	0,02	0,05	0,04	0,03	-0,01

Продовження табл. 2.21

1	2	3	4	5	6
K8 – коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком	0,01	0,04	0,03	0,03	-0,02
K9 – коефіцієнт оборотності оборотних активів	7,66	5,72	6,02	-1,94	0,3
Z	0,82	0,75	1,05	-0,07	0,29

З таблиці бачимо, що інтегральний показник Z фінансового стану компанії ПрАТ «Київобленерго» майже завжди більше значення 0,8 (окрім 2017 року, коли $Z = 0,75$). Отже, відповідно до використовуваної методики, можемо віднести досліджуване підприємство до 1 класу, який характеризується високим рівнем спроможності виконувати зобов'язання та найменшою ймовірністю дефолту.

Порівнявши результати двох методик інтегральної оцінки фінансового стану підприємства, бачимо, що вони зовсім протилежні. За моделлю О. А. Терещенко ПрАТ «Київобленерго» знаходиться у кризовому становищі, а за методикою оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара фінансова стійкість підприємства висока і фінансове становище є стабільним. Так як модель О.

Терещенко не враховує специфіку галузі підприємства, будемо вважати вірними результати другої використаної методики. Звідси висновки, що діяльність підприємства є прибутковою, а управлінські рішення – ефективними.

РОЗДІЛ 3

ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВО-МАЙНОВОГО СТАНУ ПрАТ «КИЇВОБЛЕНЕРГО» ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

Для оцінки фінансово-майнового стану підприємства в плановому періоді складемо плановий баланс та плановий звіт про фінансові результати, які міститимуть загальну тенденцію зміни статей і можуть бути використані для подальшого планування.

За відсутності додаткових даних про те, як ПрАТ «Київобленерго» планує коригувати свою діяльність в плановому періоді, плануємо кожну із статей звіту

про фінансові результати об'єктивно за допомогою виключно аналітичних методів. Чиста виручка від реалізації буде дорівнювати добутку значення звітного періоду на темп росту показника за 2018 р. Таким шляхом ми визначаємо швидкість приросту в попередньому році і застосовуємо її в плановому періоді з врахуванням перманентності ситуації на підприємстві. В результаті ми отримуємо збільшену планову виручку у розмірі 11 172 228 тис. грн. Аналогічним чином плануємо інші фінансові доходи які становитимуть 32 373 тис. грн.

Собівартість реалізованої продукції безпосередньо пов'язана з чистим доходом від реалізації. Тому знаходимо планову собівартість через рівень собівартості. У звітному періоді вираховуємо частку собівартості у загальному доході від реалізації і застосовуємо її для знаходження планової собівартості шляхом множення планового чистого доходу на рівень собівартості в 2018 р. Планова собівартість дорівнюватиме 10 796 603 тис. грн. Як наслідок валовий прибуток складе 375 625 тис. грн.

Інші операційні доходи та інші операційні витрати є досить ситуативними показниками, які не мають чіткої динаміки, тому залишаємо їх значення у плановому періоді на рівні звітного у розмірі 198 673 тис. грн. та 35 126 тис. грн. відповідно.

Адміністративні витрати плануємо подібно до собівартості шляхом знаходження рівня витрат до чистого доходу у звітному періоді. Як наслідок отримаємо значення 143 894 тис. грн..

Фінансовий результат при вище вказаних планових значеннях складе 395 277 тис. грн. А фінансовий результат до оподаткування за врахування інших фінансових доходів та витрат складе 351 422 тис. грн.

Витрати з податку на прибуток в даному випадку доцільно спланувати через рівень витрат на цей податок в попередньому році від фінансового результату до оподаткування. За рівнем цих витрат плановий податок на прибуток складе 89 474

тис. грн, а чистий прибуток компанії – 261 947 тис. грн. Усі розраховані значення надані в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

**Планові показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ
«Київобленерго» на 2019 р. (тис. грн.)**

Стаття	2018	2019	Темп приросту	
			Абсолют-ний +/-	Віднос-ний %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	9 470 994	11 172 228	1 701 234	17,96
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-9 152 567	-10 796 603	-1 644 036	17,96
Валовий: прибуток	318 427	375 625	57 198	17,96
Інші операційні доходи	198 673	198 673	0	0,00
Адміністративні витрати	-121 983	-143 894	-21 911	17,96
Інші операційні витрати	-35 126	-35 126	0	0,00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	359 991	395 277	35 286	9,80
Інші фінансові доходи	29 084	32 373	3 289	11,31
Інші доходи	284 795	284 795	0	0,00
Фінансові витрати	-84 026	-84 026	0	0,00
Втрати від участі в капіталі	-42	0	42	-100,00
Інші витрати	-276 998	-276 998	0	0,00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	312 804	351 422	38 618	12,35
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-79 642	-89 474	-9 832	12,35
Чистий фінансовий результат: прибуток	233 162	261 947	28 785	12,35

Наступним етапом планування є розрахунок планового балансу ПрАТ «Київобленерго». Почнемо з планування активів. В розділі необоротних активів спочатку плануємо нематеріальні активи. Для знаходження планового значення первісної вартості нематеріальних активів знаходимо її приріст за звітний період і приймаємо це значення за приріст, який планується в плановому періоді. Додаючи це значення до первісної вартості на кінець звітного року, отримаємо планову первісну вартість нематеріальних активів у розмірі 65 601 тис. грн. Плановий обсяг амортизації визначаємо шляхом знаходження рівня амортизації у звітному році і адаптуємо його на плановий. У наступному періоді амортизація складе 61 007 тис. грн, а, відповідно, залишкова вартість – 4 594 тис. грн.

Основні засоби у плановому періоді продовжують зростати, тому їх залишкова вартість складе 24 198 802 тис. грн.

Інші фінансові інвестиції, через брак даних щодо інвестиційної діяльності ПрАТ «Київобленерго» залишаємо в плановому періоді незмінними. Підсумкові дані розрахунків надані в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2.

**Планові показники необоротних активів ПрАТ «Київобленерго»
на 2019 р. (тис. грн.)**

Актив	2018	2019	Темп приросту	
			Абсолютний й +/-	Відносний %
Нематеріальні активи:	4 401	4 594	193	4,39
-первісна вартість	62 843	65 601	2 758	4,39
-накопичена амортизація	-58 442	-61 007	-2 565	4,39
Незавершені капітальні інвестиції	490 555	490 555	0	0,00
Основні засоби:	10 458 785	24 198 802	13 740 017	131,37

-первісна вартість	14 906 912	34 490 566	19 583 654	131,37
-знос	-4 448 127	-10 291 764	-5 843 637	131,37
інші фінансові інвестиції	176 196	176 196	0	0,00
Разом	11 129 937	24 870 147	13 740 210	123,45

Наступними є оборотні активи. По-перше, плануємо запаси ПрАТ «Київобленерго» (табл. 3.3). Планування подібних показників здійснюється на основі оборотності відповідного типу ресурсів і визначення його потреби у плановому періоді залежно від періоду обороту. В даному випадку період обороту запасів дорівнює 2,6 дні. Планові запаси знаходимо шляхом множення отриманого періоду обороту на планову собівартість і ділимо на 365 днів. В результаті планове значення становить 77 722 тис. грн.

Планову дебіторську заборгованість розраховуємо аналогічно до статті запасів, але за базове значення, від якого відштовхуємось беремо чисту виручку від реалізації замість собівартості. Період обороту дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги дорівнює 15,8 дні, а планове значення в результаті становить 484 483 тис. грн. Збільшення кредиторської заборгованості у плановому періоді може свідчити про зростання кількості клієнтів.

Таблиця 3.3

Планові показники оборотних активів ПрАТ «Київобленерго» на

2019 р. (тис. грн.)

Актив	2018	2019	Темп приросту	
			Абсолютний +/-	Відносний %
Запаси	71 661	77 722	6 061	8,46

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	470 816	484 483	13 667	2,90
Дебіторська заборгованість за розрахунками: -за виданими авансами	3 228	3 228	0	0,00
-з бюджетом	2	2	0	0,00
-у тому числі з податку на прибуток	0	0	0	0,00
-з нарахованих доходів	1 469	1 469	0	0,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	881 347	881 347	0	0,00
Поточні фінансові інвестиції	42 792	42 792	0	0,00
Гроші та їх еквіваленти	268 843	312 805	43 962	16,35
Рахунки в банках	268 843	312 805	43 962	16,35
Інші оборотні активи	251 890	251 890	0	0,00
Разом	1 992 048	2 055 738	63 690	3,20
Баланс	13 122 179	26 925 886	13 803 707	105,19

Іншу поточну дебіторську заборгованість та дебіторську заборгованість за розрахунками з бюджетом залишаємо без змін через відсутність додаткових даних про її стан та через низьку їх частку в валюті балансу. Так само перенесемо звітне значення поточних фінансових інвестицій на плановий період через неможливість їх об'єктивного планування.

Останньою важливою складовою активів ПрАТ «Київобленерго» є стаття «Гроші та їх еквіваленти». Період обороту становить 10,2 дня а планове значення – 312 805 тис. грн. Тобто грошові кошти у плановому періоді зростуть, що поповнять обсяги високоліквідних ресурсів, які підприємство може використати у будь який момент з метою реалізації тих чи інших операцій (див. табл. 3.3).

Власний капітал – це найбільш статичний розділ балансу ПрАТ «Київобленерго». Оскільки дані про можливі зміни пайового, додаткового та резервного капіталу відсутні, то в плановому періоді можна залишити значення звітного. Єдиною динамічною статтею цього розділу є нерозподілений прибуток (непокритий збиток). Розрахуємо його планову величину на основі коефіцієнта капіталізації чистого прибутку у звітному періоді та чистого прибутку планового періоду (табл. 3.4). Коефіцієнт капіталізації характеризує частку чистого прибутку ПрАТ «Київобленерго», яка спрямована на формування його активів. В даному випадку вона дорівнює 0,53111.

Таблиця 3.4

**Планові показники власного капіталу ПрАТ «Київобленерго» на 2019 р.
(тис. грн.)**

Пасив	2018 р.	2019 р.	Темп приросту	
			Абсолютний +/-	Відносний %
Зареєстрований (пайовий) капітал	52 044	52 044	0	0
Капітал у дооцінках	6 092 573	6 092 573	0	0
Додатковий капітал	-7 684	-7 684	0	0
Резервний капітал	13 011	13 011	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2 713 971	2 853 094	139 123	5,13
Разом	8 863 915	9 003 038	139 123	1,57

Нерозподілений прибуток плановий знаходимо шляхом множення коефіцієнта капіталізації на чистий прибуток плановий і додаємо отримане значення до фактичного нерозподіленого прибутку. В підсумку отримуємо 2 853 094 тис.грн. Усього власний капітал ПрАТ «Київобленерго» складе 9 003 038 тис. грн (див. табл. 3.4).

Довгостроковий позиковий капітал при плануванні в рамках одного року можна вважати постійною величиною (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

**Планові показники довгострокових зобов'язань і забезпечень ПрАТ
«Київобленерго» на 2019 р. (тис. грн.)**

Пасив	2018 р.	2019 р.	Темп приросту	
			Абсолютний +/-	Відносний %
Відстрочені податкові зобов'язання	1 514 344	1 514 344	0	0,00
Довгострокові кредити банків	719 895	719 895	0	0,00
Інші довгострокові зобов'язання	78 045	78 045	0	0,00
Довгострокові забезпечення	23 559	23 559	0	0,00
Разом	2 335 843	15 945 052	0	0,00

Щодо короткострокових зобов'язань, то вони мають безпосередній зв'язок з обсягами діяльності підприємства. Їх плановий обсяг визначається товарооборотом за собівартістю на основі періоду обороту кредиторської заборгованості у звітному періоді.

Таблиця 3.6

**Періоди обороту складових кредиторської заборгованості ПрАТ
«Київобленерго» за 2018 рік**

Тип поточної кредиторської заборгованості	Період обороту, дні
За товари, роботи і послуги	10,43
За розрахунками з бюджетом	1,07
За розрахунками зі страхування	0,27

За розрахунками з оплати праці	0,83
За розрахунками за виданими авансами	42,39
Інші поточні зобов'язання	5,58

Для визначення планового значення розрахуємо періоди обороту для всіх складових третього розділу балансу (табл. 3.6)

Згідно даних табл. 3.6 знаходимо планові значення статей заборгованості використовуючи планову собівартість. Зобов'язання за товари роботи і послуги – 308 614 тис. грн, з розрахунків з бюджетом – 31 551 тис. грн, за розрахунками зі страхування – 7864 тис. грн., за розрахунками з оплати праці -24488 тис. грн., за розрахунками за одержаними авансами – 1253916 тис. грн., поточні зобов'язання – 165009 тис. грн., та поточні забезпечення залишаємо на тому ж рівні – 20223 тис. грн. Усього поточні зобов'язання і забезпечення у 2019 році складуть 1 977 796 тис. грн. (табл. 3.7)

Таблиця 3.7

**Планові показники поточних зобов'язань і забезпечень ПрАТ
«Київобленерго» на 2019 р. (тис. грн.)**

Пасив	2018 р.	2019 р.	Темп приросту	
			Абсолютний +/-	Відносний %
Короткострокові кредити банків	166 130	166 130	0	0,00
Поточна кредиторська заборгованість за: -товари, роботи, послуги	388 423	308 614	-79 809	-20,55
-розрахунками з бюджетом	27 122	31 551	4 429	16,33
-у тому числі з податку на прибуток	320	320	0	0,00
-розрахунками зі страхування	7 574	7 864	290	3,83
-розрахунками з оплати праці	24 254	24 488	234	0,96

-за одержаними авансами	1 128 914	1 253 916	125 002	11,07
Поточні забезпечення	20 223	20 223	0	0,00
Інші поточні зобов'язання	159 781	165 009	5 228	3,27
Разом	1 922 421	1 977 796	55 375	2,88
Баланс	13 122 179	26 925 886	13 803 707	105,19

При складенні усіх вище вказаних планових значень пасиву ми отримаємо валюту пасиву у розмірі 13 316 677 тис. грн. Вона є меншою ніж підсумок активів, який становить 26 925 886 тис. грн. Це означає, що ПрАТ «Київобленерго» в перспективі матиме нестаток джерел формування активів. Для того щоб врівноважити баланс, треба збільшити пасив. Щоб зрозуміти як оптимально спланувати пасив підприємства, розрахуємо ефект фінансового левериджу [14] на 2018 рік за формулою 3.1.

$$ЕФЛ = (1 - С_{пп}) \cdot (K_{ра} - B_c) \cdot \frac{P_k}{B_k} \quad ЕФЛ = (1 - С_{пп}) \cdot (K_{ра} - B_c) \cdot \frac{P_k}{B_k} \quad (3.1), \text{ де}$$

$(1 - С_{пп})$ – податковий коректор фінансового левериджу;

$(K_{ра} - B_c)$ – диференціал фінансового левериджу;

P_k/B_k – коефіцієнт фінансового левериджу.

Для ПрАТ «Київобленерго» ефект фінансового левериджу у 2018 році буде наступним:

$$ЕФЛ = (1 - 0,18) \cdot (0,035 - 0,181) \cdot 0,48 = -0,058$$

Як бачимо з розрахунків, у підприємства диференціал фінансового левериджу є від'ємним, тобто ставка відсотку за кредитом перевищує рівень рентабельності активів. Звідси від'ємний ефект фінансового левериджу, тому для ослаблення цього ефекту та зростання рентабельності власного капіталу підприємству треба зменшувати коефіцієнт фінансового левериджу шляхом збільшення частки власних коштів. Таким чином доцільно віднести розбаланс у

сумі 13 609 209 тис. грн. до власного капіталу ПрАТ «Київобленерго», а саме до додаткового капіталу. У 2019 році компанія може збільшити величину додаткового капіталу через отримання емісійного доходу від розміщення акцій чи утворення курсових різниць при отриманні внесків до статутного капіталу від нерезидентів в іноземній валюті.

Фінальний склад планових показників власного капіталу наведено у табл. 3.8.

Таблиця 3.8

**Відкореговані планові показники власного капіталу ПрАТ
«Київобленерго» на 2019 р. (тис. грн.)**

Пасив	2018 р.	2019 р.	Темп приросту	
			Абсолютний +/-	Відносний %
Зареєстрований (пайовий) капітал	52 044	52 044	0	0
Капітал у дооцінках	6 092 573	6 092 573	0	0
Додатковий капітал	-7 684	13 601 525	13 609 209	0
Резервний капітал	13 011	13 011	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2 713 971	2 853 094	139 123	5,13
Разом	8 863 915	22 612 247	13 748 332	155,10

На основі вищевказаних даних планового балансу та звіту про фінансові результати підприємства можемо розрахувати показники фінансово-майнового стану підприємства і зробити висновки про тенденції, які матимуть місце в майбутні періоди діяльності ПрАТ «Київобленерго».

Проведемо діагностику майнового стану ПрАТ «Київобленерго» на підставі отриманих планових показників. Сплануємо показники майнового стану у табл. 3.9.

Таблиця 3.9

Планові показники майнового стану ПрАТ «Київобленерго» на 2019 р.

№ з/п	Показник	2018 р.	2019 р.	Абсолютний приріст 2019/2018
1.	Частка основних засобів у активах, %	79,70	89,87	10,17
2.	Коефіцієнт забезпеченості основних засобів оборотними активами	0,19	0,08	-0,11
3.	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,30	0,30	0,00
4.	Коефіцієнт придатності основних засобів	0,70	0,70	0,00
5.	Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,50	0,47	-0,03
6.	Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,51	0,50	-0,01

Як видно з таблиці, основні засоби в плановому періоді продовжують зростати, але всі показники погіршуються. Це відбувається через непропорційне зростання ОЗ та чистого доходу. Тому підприємству слід оптимізувати склад і структуру, а також використання основних засобів. Теж саме показують показники ефективності використання ОЗ (табл. 3.10).

Таблиця 3.10

Планові показники ефективності використання ОЗ ПрАТ «Київобленерго» на 2019 р.

№ з/п	Показник	2018 р.	2019 р.	Абсолютний приріст 2019/2018	Норматив
1	Рентабельність основних засобів	3,48	1,51	-1,97	збільшення
2	Коефіцієнт фондоддачі	1,41	0,64	-0,77	збільшення
3	Коефіцієнт фондомісткості	0,71	1,55	0,84	зменшення

Далі проведемо діагностику фінансового стану ПрАТ «Київобленерго» на основі отриманих планових показників.

Таблиця 3.11

**Планові показники ліквідності та платоспроможності ПрАТ
«Київобленерго» на 2019 р.**

№ з/п	Назва показника	2018 р.	2019 р.	Абсолютний приріст 2019/2018	Нормативне значення
1	К-т абсолютної ліквідності	0,14	0,16	0,02	0,2-0,3
2	К-т швидкої (проміжної) ліквідності	1,00	1,00	0,00	0,7-1,5
3	Загальний коефіцієнт покриття	1,04	1,04	0,00	1-3
4	К-т співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	0,56	0,54	-0,02	≈1
5	Чистий оборотний капітал	69627	77942	8315,00	>0

Спочатку продіагностуємо планові показники ліквідності і платоспроможності (табл. 3.11).

З таблиці бачимо, що коефіцієнт абсолютної ліквідності у плановому періоді має позитивну тенденцію до змін за рахунок збільшення грошових коштів. Так, за рахунок грошових коштів підприємство зможе погасити вже 16% своїх поточних зобов'язань. Коефіцієнти швидкої ліквідності та загальний коефіцієнт покриття не змінюються, значення чистого оборотного капітала у плановому періоді зростає, що є позитивною тенденцією. А коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості у плановому періоді трохи зменшується, тим самим віддаляючись від нормативного значення. Це означає, що дебіторська заборгованість зростає, в основному це дебіторська заборгованість клієнтів за електроенергію, тому компанії слід більш ефективно управляти дебіторською заборгованістю для прискорення її повернення.

Наступним етапом продіагностуємо планові показники фінансової стійкості підприємства (табл. 3.12)

Таблиця 3.12

**Планові показники фінансової стійкості ПрАТ «Київобленерго»
на 2019 р.**

№ з/п	Показник	2018 р.	2019 р.	Абсолютний приріст 2019/2018	Нормативне значення
1.	К-т фінансової автономії	0,68	0,84	0,84	> 0,5
2.	К-т заборгованості	0,32	0,16	-0,16	зменшення
3.	К-т фінансової залежності	1,48	1,19	-0,29	± 1,0
4.	К-т фінансового ризику	0,48	0,19	-0,29	< 0,5
5.	К-т маневреності власних	-0,26	-0,10	0,16	0,2-0,5

	коштів				
6.	К-т структури покриття довгострокових вкладень	0,21	0,09	-0,12	зменшення

Як бачимо з таблиці, в плановому періоді всі показники фінансової стійкості покращились. Це пов'язано з тим, що у 2019 році запланована емісія акції, яка збільшить величину додаткового капіталу, через що плановий власний капітал перевищить позиковий капітал компанії і це зменшить фінансову залежність підприємства.

Покращення фінансово-майнового стану підприємства передбачає розробку та впровадження ряду управлінських рішень щодо певних аспектів діяльності компанії, пов'язаних із забезпеченням ефективності використання позикових коштів та збільшення вартості. Оскільки вартість підприємства формується за рахунок грошових потоків, то можна виокремити два основних шляхи підвищення розмірів вхідних грошових потоків або зменшення вихідних грошових потоків.

Підвищення розмірів вхідних грошових потоків передбачає:

- збільшення виручки від реалізації;
- одержання доходу від фінансової та інвестиційної діяльності;
- рефінансування дебіторської заборгованості;
- продаж частини основних засобів.

Зменшення вихідних грошових потоків передбачає:

- зниження витрат, які відносяться на собівартість продукції;
- зниження витрат, які покривають за рахунок прибутку та ін.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Можна підсумувати, що поняття фінансово-майнового стану є багатогранною економічною категорією, яка не має єдиного чіткого вичерпного визначення та характеристики. Якщо розглядати погляди вчених у комплексі, то можна виділити для себе основні компоненти, які будуть фігурувати у визначенні цього показника для конкретного підприємства: це майновий стан, ефективність використання основних засобів, ліквідність та платоспроможність, фінансова стійкість.

Діагностика фінансово-майнового стану на підприємстві є одним з важливих елементів в системі менеджменту і прийняття різних управлінських рішень.

ПрАТ «Київобленерго» має достатньо позитивні результати згідно діагностики фінансово-майнового стану. Такі складові, як ліквідність, платоспроможність та фінансова стійкість показали майже повну відповідність підприємства загальновизнаним нормам, що свідчить про значний потенціал компанії та низький рівень ризику. Це підтвердилось розрахунком інтегрального показника за методикою оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара, за яким ПрАТ «Київобленерго» відноситься до 1 класу, який характеризується високим рівнем спроможності виконувати зобов'язання та найменшою ймовірністю дефолту.

Щодо майнового стану, то ПрАТ «Київобленерго» є капіталомістким підприємством, основні засоби займають найбільшу питому вагу в активах підприємства та їх вартість щорічно зростає, але це зростання відбувається не пропорційно зростанню чистого доходу. Тому підприємству слід раціонально використовувати наявні основні засоби, або позбутися від їх частки, яка є застарілою та непотрібною для діяльності підприємства.

За плановими значеннями, які загалом були розраховані на основі тенденцій минулих років, в наступному періоді підприємство зазнає відносного покращення фінансово-майнового стану. В допустимих межах залишаються показники ліквідності та платоспроможності. Але значно покращаться показники фінансової стійкості підприємства за рахунок емісії акцій.

Отже, аналітичне планування на наступний рік показало, що підприємству не загрожують критичні небезпеки, але існує ряд недоліків, виправивши які ПрАТ «Київобленерго» продемонструє позитивну динаміку по всіх напрямках у майбутньому.

Основним та єдиним джерелом надходжень ПрАТ «Київобленерго» є дохід від реалізації продукції. Тому для того, щоб досягнути ефекту зростання цього показника та покращити показники фінансово-майнового стану, а також наростити потужність підприємства і як наслідок інвестиційну привабливість на інших напрямках пропонується здійснити ряд наступних змін:

- збільшення тарифів на постачання електроенергії, які будуть доцільно обґрунтовані та затверджені в НКРЕКП;
- розширення інвестиційної програми в розрізі збільшення кількості потенційних клієнтів, яких необхідно підключити до мереж передачі електроенергії ПрАТ «Київобленерго»;
- вдосконалення сервісів з обслуговування клієнтів, що забезпечить збереження та заохочення існуючої клієнтської бази;
- модернізація обслуговування для зменшення кількості відключень;

—ефективніше використовувати основні засоби: нарощувати обсяги доходів за рахунок надання додаткових послуг та/або продати чи здати в оренду частину ОЗ;

—оптимальна закупівля електроенергії на ринку, детально вивчивши умови всіх постачальників.

—розробка нових пропозицій, які можуть бути надані підприємством;

—вирішення проблем ліквідності шляхом ефективного здійснення операційної діяльності та залучення фінансування для покриття потреб в оборотному капіталі.

—структурувати рівень кредитного ризику шляхом встановлення лімітів на максимальну суму ризику щодо одного споживача або групи споживачів;

—зменшити рівень дебіторської заборгованості шляхом внесення змін в договори з клієнтами, які будуть вимагати або збільшення кількості наданих авансів або 100% оплати за передачу електроенергії;

—Здійснювати постійний моніторинг зовнішнього середовища для уникнення раптових форс-мажорів.

Також для нарощення своєї потужності і відповідності високим вимогам великих українських та закордонних інвесторів пропонується розробити фірмі нову ефективну PR-стратегію, брати участь у благодійних та інноваційних проектах за наявності вільних коштів, розробити і впровадити нову прогресивну інформаційну систему, підвищити якість роботи управлінського персоналу та рядових працівників шляхом проведення тренінгів.

При здійсненні коригування наявних проблем та реалізації вище вказаних рекомендацій ПрАТ «Київобленерго» вдасться зберегти свій фінансово-майновий стан, а у майбутньому наростити обсяги діяльності та стати найпривабливішою компанією в цьому секторі економіки для вітчизняних та закордонних інвесторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дєєва, Н. М. Фінансовий аналіз [Текст] : навчальний посібник / Н. М. Дєєва, О. І. Дедіков. – К.: ЦУЛ, 2007. – 328 с. – ISBN 966-364 381-1.
2. Гаврилова, А. Н. Финансы организаций (предприятий) [Текст] : учебное пособие / А. Н. Гаврилова, А. А. Попов. – М.: КНОРУС, 2008. – 608 с. – ISBN 978-5-390-00058-8
3. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. – Мн.: Новое знание, 2002. – 704 с.

4. Фещенко, О. Інформаційне та методичне забезпечення аналізу фінансового стану державних підприємств [Текст] / О. Фещенко // Ринок цінних паперів. Вісник Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. – 2009. – № 2. – С. 49-63.
5. Верланов, О. Ю. Оцінка фінансового стану підприємств: питання методології та методики: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.01.08 [Електронний ресурс] / О. Ю. Верланов : – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2008/08voypmm.zip>. – 15.04.2011. – Назва з екрана
6. Гриньова, В. М. Фінанси підприємств [Текст] : навчальний посібник / В. М. Гриньова, В. О. Коляда. – К.: Знання-Прес, 2006. – 423 с. – ISBN 966-311-040-6.
7. Шморгун, Н. П. Фінансовий аналіз [Текст] : навчальний посібник / Н.П. Шморгун, І. В. Головка. – К.: ЦНЛ, 2006. – 528 с. – ISBN 966-364-333-1.
8. Костирко, О. Г. Використання методу коефіцієнтів для оцінки фінансового стану підприємства [Текст] / О. Г. Костирко // Економіка АПК. – 2018. – № 7. – С. 54-56.
9. Москаленко, В. П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства [Текст] / В. П. Москаленко // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 6. – С. 180-192.
10. Павловська, О. В. Удосконалення методів аналізу фінансового стану підприємств [Текст] / О. В. Павловська // Фінанси України. – 2005. – №– С. 54-62.
11. Каленіченко Ю. С. Методики оцінювання фінансового стану підприємства / Ю. С. Каленіченко // Економіка і фінанси підприємства : зб. наук. ст.. студ. денної форми навчання. - 2019. – Ч.2. - С. 183-189.
12. Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры. - М.: Финансы и статистика, 2001. – 560с.
13. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Финансы предприятий. – М.: ИНФРА – М, 2002. - 412с

14. Ситник Г.В. Принципи фінансового планування та його роль у забезпеченні збалансованого фінансового розвитку підприємства /Г.В.Ситник// «Інноваційна економіка». -2012. - №7. –С. 76-78
15. Гуляєва Н. Фінансові ресурси підприємств [текст] / Н. Гуляєва // Фінанси України. – 2009.
16. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
17. Білошапка В.А. Резерви зростання результативності бізнесу в умовах економічного спаду // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 1(155). – С. 115–117
18. Богданович О.Г. Аналіз ефективності діяльності підприємства на засадах узгодження інтересів груп економічного впливу / О.Г. Богданович // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2015. – № 1. С. 114-121
19. Отенко В.І. Формування аналітичного інструментарію оцінки ефективності діяльності підприємства / Бізнес Інформ. – 2013. – № 5. – С. 231–237.
20. Чорнобай Л.І. Бізнес-процеси підприємства: загальна характеристика та економічна суть / Л.І. Чорнобай, О.І. Дума // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку : збірник наукових праць. – Л. : Львівська політехніка, 2013. – 125–131 с.
21. Бланк І.О. Фінансове забезпечення розвитку підприємств : монографія / [Лігоненко Л.О., Гуляєва Н.М., Ситник Г.В., Стасюк Л.Л., Корольова-Казанська О.В. та ін.] / за ред. І.О. Бланка. – К. : КНТЕУ, 2011. – 344 с.
22. Мойсеєнко І.П. Методи моніторингу фінансової безпеки підприємства / І.П. Мойсеєнко // Науковий вісник. – 2017. – №8. – С. 205.
23. Дутченко, О. О. Проблеми використання методик оцінки фінансового стану підприємств [Текст] / О. О. Дутченко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – Т. 17. – С. 260-264.

24. Білик, М. Д. Удосконалення методичних підходів до аналізу фінансового стану підприємства [Текст] / М. Д. Білик // Економіст. – 2011. – № 11. – С. 40-43.
25. Слав'юк, Р. А. Фінанси підприємств [Текст] : навчальний посібник / Р.А. Слав'юк. – 3-є вид., доп. і перероб. – К.: ЦУЛ, 2005. – 460 с. – ISBN 966-7938-51-4.
26. Булат Г.В., Інновації у залученні джерел фінансування оборотних активів підприємства; Вісник Хмельницького національного університету №6. - 2015
27. Рилєєв С.В. Роль політики управління фінансуванням активів у системі фінансового менеджменту підприємства / С.В. Рилєєв, С.М. Юрій // Науковий вісник ЧТЕІ КНТЕУ. Сер. Екон. науки. – 2009. – № 4 (36). – С. 311-319.
28. Семенов А.Г. Особливості формування капіталу підприємства / А.Г. Семенов, Л.А. Юсипчук // Запоріжжя: Вісник економічної науки України – 2014 – №1 – с. 110-114
29. Мартиненко В.П. Фінансовий менеджмент : підручник / [В.П. Мартиненко, Н.І. Климаш, К.В. Багацька, І.В. Дем'яненко, та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко. - Львів «Магнолія 2006», 2014. - 344с.
30. Лаврентьєва, К. П. Напрями фінансового оздоровлення підприємств реального сектору економіки в сучасних кризових умовах [Електронний ресурс]/К.П.Лаврентьєва:–Режим доступу : <http://intkonf.org/lavrenteva-k-napryami-finansovogo-ozdorovlenniyapidpriemstv-realnogo-sektoru-ekonomiki-v-suchasnih-krizovih-umovah/>. –21.04.2011. – Назва з екрана.
31. Навч. посіб./Косова Т.Д., Сухарев П.М., Ващенко Л.О. та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 528 с. — ISBN 978-611-01-0273-5.
32. діяльності / З.Б. Живко // Фінанси України. – № 11. – 2015. – С. 94
- Коробова М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств / М.Я. Коробова. - К.: Знання, 2016. – 256с.

33. Тищенко В. В., Тищенко О. І. Оцінка фінансового стану підприємств в контексті економічної безпеки // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. – 2016. №6 с.196-200.
34. Грачев А.В. Фінансова стійкість підприємства: аналіз, оцінка, управління: – К.Київ. 2014. – 256с.
35. Чернишов, В. Фінансова діагностика як система забезпечення фінансової стійкості підприємства / В. Чернишов // Вісн. Харківського нац. екон. ун-ту. – 2012. – № 2 – С. 62–75.
36. Рябенко Г.М. Шляхи покращення фінансового стану підприємства / Г.М. Рябенко // Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2015. – №7. – С. 105-108.
37. Родионова Н.В. Антикризисный менеджмент / Родионова Н.В. – М. ЮНИТИ-ДАНА, 2010. –223 с
38. Гетьман О.О. Економічна діагностика : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О.О.Гетьман, В.М. Шаповал – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 307 с
39. Антикризисное управление: [учеб.] для студ. вузов, обуч. по экон. спец. / [Э. М. Коротков, А. А. Беляев, Д.В.Валовой и др.] ; ред. Э.М.Коротков. – М. : ИНФРА-М, 2003. – 431 с.
40. Сметанюк О.А. Діагностика фінансового стану підприємства в системі антикризового управління: Автореф. дис.... канд. екон. наук / 08.06.01/ О.А. Сметанюк - Хмельницький : Хмельницьк. нац. ун-т, 2006. – 22 с.
41. Приймак С.В. Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу : Автореф. дис.... канд. екон. наук / 08.00.08. /С.В. Приймак. – К. : Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2007. – 23 с.
42. Бень Т.Г. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємств / Т.Г.Бень, С.Б. Довбня // Фінанси України. – 2008, № 6. – С. 53-61.
43. Копчак Ю.С. Проблеми діагностики фінансового стану і стійкості функціонування підприємства <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/10735>

44. Бугай В.З Аналіз та оцінка фінансової стійкості підприємства/ В.З. Бугай, В.М Омельченко // Держава та регіони. – Серія : Державне управління, 2008. – № 1. – С. 34-39
45. Поддєрьогін А.М. Фінансовий менеджмент. Навч.-метод. Посіб. – К:КНТЕУ, 2001. – 294 с.
46. Сідун В.А., Пономарьова Ю. В. Економіка підприємства: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 436 с.
47. Скамай Л.Г. Экономический анализ деятельности предприятий/ Л.Г. Скамай М.И. Трубочкина. – М.: ИНФРА-М, 2009. – 296с.
48. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства. – 2-ге вид., стереотип. – К.: Алерта, 2009. – 485с.
49. Василенко, Л. П. Фінанси підприємства у схемах і таблицях [Текст] : навчально-наочний посібник / Л. П. Василенко, Л. В. Гут, О.П.Оксеєнко. – К.: Дакор, 2006. – 344 с. – ISBN 966-8379-11-X. Лазарева Т. О. Оцінка і підвищення інвестиційної привабливості підприємства / Т. О. Лазарева // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 3. – с. 68–75
50. Положення про реєстр неплатоспроможних підприємств та організацій [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 листопада 1996 р. № 1403. – Режим доступу: [<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1403-96-%EF>]
51. Агапцов С. А. Финансовый менеджмент / Агапцов С. А., Мордвинцев А.И., Фомин П. А., Шаховская Л. С. — М. : Высшая школа, 2007. — 314 с.
52. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2001. — 460 с., іл.
53. Базілінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика/ Базілінська О.Я. -К.:Центр учбової літератури, 2009.-328 с.
54. Фінансові механізми забезпечення розвитку економіки України в сучасних умовах: зб. тез Всеукр.наук.-практ. конф. – К.: Аграр Медіа Груп , 2016. – 241 с.

55. Лагун М.І. Методика системного підходу до формування комплексу показників фінансового стану підприємства / М.І. Лагун // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – № 6. – С. 40–43.
56. Бондаренко О. С. Система оцінки ефективності управління фінансами підприємства у сучасних умовах / О. С. Бондаренко // Вісник: Інвестиції. Практика та досвід. – Київ: 2016. - № 16. - С. 18-21.
57. Єлісєєва О. К. Методи та моделі оцінки і прогнозування фінансового стану підприємств : монографія / О. К. Єлісєєва, Т. В. Решетняк ; Донбаська держ. машинобудівна академія. - Краматорськ : ДДМА, 2014. -208 с.
58. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2008. – 656 с
59. Финансы: учеб. – 2-е изд., перераб. и доп. / под ред. В.В. Ковалева. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2006. – 640 с.
60. Болюх М.А. Економічний аналіз: Навч. посібник / [Болюх М.А., Бурчевський В.З., Горбатюк М.І. та ін.]. За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г.
61. М.М. Бердар. Фінанси підприємств. Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.
62. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методичні засади та практичний інструментарій.- К., 2000.-390 с.
63. Управління фінансовим станом торговельного підприємства [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Обущак Тетяна Анатоліївна ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К., 2011. - 21 с. : рис., табл.
64. Сметанюк О.А. Механізми реактивного антикризового управління на підприємстві //Розвиток фінансової системи України в умовах ринкових трансформацій / Збірник матеріалів III Всеукраїнської наук.–практ. конф. вчених, викладачів та практичних працівників, 16–17 лютого 2006 р. – Вінниця: Книга–Вега, 2006. – Т. 2. – С. 197–200.

65. Жолнерчик А.Ю. Теоретико–методологічні аспекти фінансового стану підприємства / Жолнерчик А.Ю // Формування ринкових відносин в Україні. – 2017. – № 6. – С. 11-23.
66. Сюркало Б.І. Методологія ефективного фінансового планування / Б.І. Сюркало, Г.М. Шамота [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=918>
67. 6. Старуш Л.Ю. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємств малого бізнесу / Л.Ю. Старуш // Гуманітарні наукові дослідження. – 2016. – №5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://human.snauka.ru/2016/05/>.
68. Громова А. Є. Аналіз фінансового стану підприємства з огляду ефективного використання фінансових ресурсів / А. Є. Громова, К. В. Крамаренко, Т. О. Рудик // Молодий вчений. - 2016. - № 5. - С. 44-47. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_5_14.
69. Про затвердження «Порядку проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самоокупності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара»: Наказ Міністерства Фінансів України від 14.07.2016 № 616 [Електронний ресурс] // Офіц. сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
70. Універсальна дискримінантна модель: Вільна енциклопедія «Вікіпедія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki>

ДОДАТКИ

Додаток А

Показники ліквідності та платоспроможності підприємства

Показники	Формула розрахунку
Коефіцієнт загальної ліквідності (Коефіцієнт покриття)	$K_{зл} = \frac{\text{Оборотні активи} + \text{Витрати майбутніх періодів}}{\text{Поточні зобов'язання} + \text{Доходи майбутніх періодів}}$ Нормативне значення > 2
Коефіцієнт поточної ліквідності	$K_{пл} = \frac{\text{Оборотні активи} - \text{Запаси} + \text{Витрати майбутніх періодів}}{\text{Поточні зобов'язання} + \text{Доходи майбутніх періодів}}$ Нормативне значення > 0,8-1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{ал} = \frac{\text{Грошові кошти і їх еквіваленти}}{\text{Поточні зобов'язання} + \text{Доходи майбутніх періодів}}$ Нормативне значення > 0,2-0,25

Показники фінансової стійкості підприємства

Показники	Формула розрахунку
Коефіцієнт заборгованості	$K_{зборг} = \frac{\text{Позиковий капітал}}{\text{Баланс}}$ Нормативне значення < 0,5
Коефіцієнт автономії	$K_{авт} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Баланс}}$ Нормативне значення > 0,5
Коефіцієнт фінансової стабільності	$K_{фс} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Позиковий капітал}}$ Нормативне значення > 1
Коефіцієнт фінансового левериджу	$K_{фл} = \frac{\text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Власний капітал}}$

	Нормативне значення ≤ 1
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	$K_{звк} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Оборотні активи}}$ Нормативне значення $> 0,1$